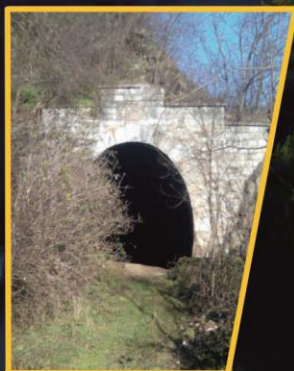

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE PÍLA

december
2015

**PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA
OBCE PÍLA**

december 2015

dokument neprešiel jazykovou úpravou

Obsah

Úvod	5
Vízia obce Píla	6
1. Význam a metodika spracovania PHSR	7
1. 1 Význam a cieľ spracovania PHSR	7
1. 2 Metodika a postup spracovania PHSR	8
1. 3 Charakteristika PHSR a nadväznosť na základné rozvojové dokumenty	9
ANALYTICKÁ ČASŤ	
2. Audit zdrojov	11
2. 1 Základná charakteristika obce	11
2. 2 Všeobecná charakteristika obce a jej historický vývoj	11
2. 2. 1 Geografická charakteristika	11
2. 2. 2 Prírodné, klimatické a geologické podmienky	12
2. 2. 3 Historický vývoj obce	14
2. 2. 3. 1 Kultúrno-historický potenciál obce	16
2. 2. 3. 2 Heraldické znaky obce	17
2. 3 Technická a občianska vybavenosť	18
2. 3. 1 Technická vybavenosť	18
2. 3. 2 Domový a bytový fond	18
2. 3. 3 Doprava a komunikácie	18
2. 3. 4 Telekomunikácie, internet, pokrytie TV signálom	18
2. 3. 5 Informačné systémy v obci	19
2. 3. 6 Protipožiarna ochrana	19
2. 4 Školstvo, kultúra, šport	19
2. 4. 1 Škola a predškolské zariadenia	19
2. 4. 2 Kultúra a kultúrne zariadenie	19
2. 4. 3 Športové zariadenia, kluby, činnosť	20
2. 5 Zdravotníctvo a sociálna oblasť	20
2. 5. 1 Zdravotnícke zariadenia v obci	20
2. 5. 2 Sociálna činnosť obce	20
2. 6 Analýza životného prostredia	20
2. 6. 1 Znečisťovanie ovzdušia a nakladanie s odpadmi	20
2. 6. 2 Ochrana prírody	21
2. 6. 3 Vodné plochy a toky	21
2. 7 Majetok obce	21
3. SWOT analýza obce	22
4. Identifikácia a analýza problémov	23
4. 1 Definovanie problémových oblastí rozvoja obce	23
4. 2 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	26
STRATEGICKÁ ČASŤ	
5. Vízia obce	28
6. Stratégia rozvoja obce	29
6. 1 Strategický cieľ rozvoja obce	29
6. 2 Prioritné oblasti rozvoja obce, ciele, opatrenia a aktivity	29
6. 3 Akčné plány	34

IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

7. Zabezpečenie PHSR	38
7.1 Finančné zabezpečenie PHSR – spôsoby financovania rozvoja obce	38
7.2 Personálne zabezpečenie PHSR – vytvorenie koordinačných skupín zabezpečujúcich realizáciu plánov z PHSR v budúcnosti	40
8. Monitorovanie, vyhodnotenie a modifikácia PHSR	42
8.1 Spôsob monitorovania PHSR	42
8.2 Vyhodnotenie a spôsob modifikovania PHSR	42
Prílohy	44

Úvod

Poznanie toho, že je potrebné uskutočniť zásadné zmeny vo vývoji spoločnosti na globálnej, národnej i miestnej úrovni z dôvodu zhoršovania životného prostredia, drancovania nerastných surovín, zamerania sa na neustály rast ziskov, začalo prenikať na verejnosť začiatkom sedemdesiatych rokov 20. storočia. Prijala sa úloha vytvorenia uceleného súboru sociálnych, ekonomických a environmentálnych princípov na dosiahnutie **trvalo udržateľného rozvoja**, ktorý je chápaný ako:

...taký rozvoj, ktorý umožňuje uspokojovať potreby súčasnej generácie bez toho, aby ohrozil možnosti budúcich generácií uspokojovať ich potreby.

Pre trvalo udržateľný rozvoj nie je dominantný ekonomický rast, ale je viac zameraný na **otázky kvality života a rovnakých možností pre každého**. Týka sa dlhodobého zdravia a integrity životného prostredia, zahŕňa starosť o kvalitu života, rovnaké možnosti všetkých ľudí, rovnaké práva pre terajšiu generáciu i nasledujúce.

V zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja má efektívne plánovaniu a čerpaniu prostriedkov pre miestny a regionálny rozvoj napomôcť program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej PHSR) obce, resp. samosprávneho kraja. **PHSR je strednodobý programový dokument**, ktorý obsahuje najmä analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb, úlohy a prvoradé potreby v rozvoji ako aj návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Strategické plánovanie miestneho a regionálneho rozvoja alebo aj programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa do slovníka a agendy samospráv dostali najmä v súvislosti s možnosťou uchádzať sa o európske dotácie. Strategické plánovanie je ale najmä spôsob aktívneho ovplyvňovania budúcnosti daného územia, ktorý pomáha zladať predstavy rozhodujúcich aktérov rozvoja, umožní lepšie sa vyrovnáť s prebiehajúcimi zmenami vonkajšieho prostredia, umožní využiť komparatívne výhody a potlačiť existujúce nevýhody s cieľom zvýšenia konkurenčného postavenia. Tento proces preto nemôže byť motivovaný iba vidinou získania dotácií. Úlohou miest, obcí a regiónov je strategický plán miestneho rozvoja nastaviť tak, aby na jeho základe bolo nielen možné čerpať prostriedky zo zdrojov EÚ, ale zároveň mať realistickú stratégiu miestneho rozvoja založenú na miestnych potrebách a špecifikách. **„Ked' nevieme, kam chceme ísť, nepomôže nám ani to, že si kúpime automapu.“**

Európa regiónov, zdôrazňovanie zodpovednosti regiónov za hospodársko-sociálny rozvoj vlastného územia, decentralizácia kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja, regionálna politika krajiny a medzi-regionálna spolupráca, ako aj úspešné a prínosné projekty – to patrí medzi najdôležitejšie aktivity Európskej únie vo vzťahu k regionálnemu rozvoju.

Jasné stanovenie rozvojových priorít umožní obci Píla realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielej stratégii a nie na náhlych, nekoordinovaných rozhodnutiach. PHSR obce Píla vychádza z dlhodobej vízie obyvateľov využiť geografickú polohu obce a krásu krajiny s prírodnými danosťami, predovšetkým v cestovnom ruchu.

PHSR obce Píla poskytuje komplexný pohľad na súčasný stav hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a **stanovuje strategický cieľ, prioritné oblasti rozvoja, ciele, opatrenia a aktivity** v súlade s cieľmi národných rozvojových stratégií, cieľmi Programu rozvoja vidieka 2014 – 2020 a s cieľmi Programu hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja.

Dokument PHSR obce Píla je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Vízia obce Píla

„Obec Píla predstavuje vidiecke sídlo v severozápadnej časti regiónu Novohrad pod úpäťm vrchu Javor, ktoré okrem krás vyplývajúcich z charakteru krajiny a umiestnenia obce v lone podhorskej prírody ponúka svojim obyvateľom plnohodnotné miesto pre život charakteristické základnými prvkami vysokej kvality života.“

„V obci je vybudovaná komplexná základná infraštruktúra – vodovod, plynofikácia, kanalizácia a čistička odpadových vôd. Súčasťou obce sú vybudované chodníky, upravené miestne komunikácie a centrum obce s ihriskom pre deti a šport predstavuje pýchu obce.

Obyvatelia obce, ktorých počet rastie, majú v obci prácu, ale aj možnosti vlastnej sebarealizácie – priestory obce ponúkajú možnosti na podnikanie hlavne v oblasti služieb cestovného ruchu.

V okolí obce sú vybudované náučné pešie a poznávacie cyklistické chodníky.

Obec Píla sa stará o osobnostný rast svojich obyvateľov a to v oblasti dodatočného vzdelávania. K tomu prispievajú aj organizované vzdelávacie a rekvalifikačné kurzy. Súčasťou života v obci sú nielen výročné kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré motivujú miestnych obyvateľov k pomoci pri organizácii podobných akcií, ale aj k iným aktivitám smerujúcim k podpore rozvoja vlastnej obce.

Obec má vypracovaný komunikačný systém medzi obyvateľmi obce a jej vedením, k čomu využíva verejne prístupný internet. Internetová prezentácia obce formou www stránky je samozrejmosťou a slúži ako vhodný prezentačný prvok obce pred širokou verejnosťou.

V obci sú zriadené služby požadované jej obyvateľmi – rozšírená obchodná sieť, materská škola, ambulancia lekára, prostredníctvom ktorej chorí a nevládni obyvatelia dostanú potrebnú lekársku starostlivosť. Svoje miesto má aj domov dôchodcov.

Píla sa stáva vyhľadávaným miestom života na vidieku hlavne pre mladých ľudí prichádzajúcich z miest, ktorí hľadajú pokojný, pokojný a plnohodnotný život v ekologicky čistom, príjemnom a krásnom prostredí vidieckeho charakteru.“

1. Význam a metodika spracovania PHSR

1.1 Význam a cieľ spracovania PHSR

Regionálny rozvoj sa v súčasnosti uskutočňuje v dvoch vzájomne prepojených koncepcných smerovaniach, a sice realizáciou regionálnej politiky na úrovni vnútroštátnych legislatívnych noriem a na úrovni foriem pomoci regiónom s možnosťou využitia foriem pomoci z fondov Európskej únie.

Zároveň prebieha zložitý proces transformácie ekonomiky a spoločnosti a vytvorenia zodpovedajúceho inštitucionálneho a legislatívneho rámca na prevzatie a implementáciu pravidiel Európskej únie.

Vytvoriť komplexný systém podpory regionálneho rozvoja na celoštátnej regionálnej, ale aj miestnej úrovni bolo cieľom Zákona č. 309/2014 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý okrem iného ustanovil i kompetenciu vypracúvať, schvaľovať a pravidelne vyhodnocovať plnenie PHSR, príp. jeho časti, podieľať sa na ich uskutočňovaní a pravidelne vyhodnocovať ich plnenie.

Získanie finančnej podpory z verejných zdrojov (európskych, štátnych alebo regionálnych) býva pri projektoch zameraných na regionálny rozvoj často podmienené ich zladením s rozvojovou stratégiou príslušnej obce, mikroregiónu či kraja. Vyžaduje to aj uvedený zákon o podpore regionálneho rozvoja. Podľa tohto zákona **majú mať obce schválený PHSR**.

PHSR obce nenahrádza územno-plánovacia dokumentácia a územno-plánovacie podklady, ale patrí medzi ostatné podklady využívané v územno-plánovacej činnosti. Na úrovni obce je základným územno-plánovacím dokumentom územný plán obce alebo zóny. Územné plánovanie vytvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt (Zákon č. 50/76 Z.z. v znení neskorších predpisov). Jednotlivé zámery predkladané v rámci prípravy **PHSR musia byť však v súlade s existujúcou schválenou územno-plánovacou dokumentáciou**, príp. s podkladmi, pričom program rozvoja obce stanovuje iba mieru podpory jednotlivým jeho zámerom.

Dokument PHSR obce je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov so zreteľom na vzájomné vertikálne a horizontálne väzby medzi jednotlivými komponentmi krajiny.

Cieľom PHSR je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, stratégiou rozvoja príslušného mikroregiónu, príp. rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia, kultúrneho dedičstva a pod. Je to program cielených opatrení navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a dopĺňaný.

PHSR sa zameriava na komplexnú koncepciu rozvoja obce v hlavných oblastiach jej života pre najbližšie a strednodobé obdobie so zakladaním rozvojových prvkov a východísk pre dlhodobý a dlhodobu udržateľný rozvoj tohto sídelného a územného útvaru. Hlavnou intenciou programu je zvrátenie nepriaznivých tendencií a rozvoj tých ukazovateľov a oblastí, ktoré môžu z dlhodobého hľadiska vytvoriť podmienky pre dlhodobu udržateľný rozvoj celého územia a jeho zatraktívnenie.

Poslaním PHSR je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce. Je to zároveň otvorený dokument a mal by sa **podľa vopred stanovených pravidiel dopĺňať a aktualizovať**. Je preto výsledkom cieľavedomého, otvoreného a demokratického procesu, do ktorého sa aktívne zapájajú všetci dôležití sociálni partneri na úrovni obce (verejná správa, podnikatelia, mimovládne organizácie, verejnosť, obyvatelia). Takto vypracovaný dokument PHSR má predpoklady, aby si získal širokú miestnu podporu a stáva sa užitočným nástrojom nielen na koordináciu prioritných rozvojových zámerov (verejných aj súkromných), ale aj na získavanie prostriedkov potrebných na ich realizáciu. Vychádza pritom z analýz obsiahnutých vo východiskovej časti programu a odhaľovaní a anticipácií základných tendencií a vývinových trendov v záujmovom území i širšom kontexte.

PHSR sa zameriava sa komplexnú koncepciu rozvoja obce v hlavných oblastiach jej života pre najbližšie a strednodobé obdobie so zakladaním rozvojových prvkov a východísk pre dlhodobý a dlhodobu udržateľný rozvoj tohto sídelného a územného útvaru. **Cieľom vypracovaného rozvojového dokumentu PHSR obce je prispieť k vyváženému rozvoju obce**.

1. 2 Metodika a postup spracovania PHSR

Dokument PHSR z hľadiska metodického postupu je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Zahŕňa proces plánovania, organizovania, rozhodovania a finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja na regionálnej, resp. miestnej úrovni s cieľom dosiahnuť hospodársky a sociálny rozvoj v určenom období a tým zabezpečiť vyvážený rozvoj cieľového územia, t.j. obce.

Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Vypracovanie a realizácia účinného PHSR je zložitý proces, ktorý je mimoriadne náročný na koordináciu, odborné vedomosti a zabezpečenie širokej palety väzieb na strategické dokumenty v SR a EÚ. Hlavným zámerom je zavedenie procesu strategického plánovania do života obce na princípoch partnerstva, programovania, koncentrácie a doplnkovosti.

- ✚ dokument PHSR obce Píla je spracovaný metódou interaktívneho plánovania. Podstatou metodiky interaktívneho plánovania je, že proces prebieha systémom zdola nahor, čo znamená, že sami miestni ľudia musia byť autormi svojich rozvojových plánov, ktoré budú aj realizovať. Oni sami najlepšie poznajú svoje okolie, jeho možnosti a problémy. Rovnako veľmi dobre vedia o svojich potrebách a potrebách svojich detí a nevyhnutne musia mať prvé právo rozhodovať o svojej budúcnosti, čo je základný princíp demokracie.

V procese spracovania PHSR obce Píla bol teda aplikovaný prístup predstavujúci kombináciu expertnej a komunitnej metódy, ktorý spája profesionalizmus a miestne znalosti. Cieľom je, aby program rozvoja obce nebol len „názorom odborníkov“, ale aby bol zrozumiteľný i pre laikov a slúžil obci a jej obyvateľom.

Táto činnosť obnášala našťudovanie si potrebných dokumentov a podkladov, spracovanie dát a zverejnenie informácií v analytickej časti, komunikáciu s významnými inštitúciami a aktérmi v obci, vyzvanie verejnosti na vyjadrenie názorov k strategickej časti dokumentu, spracovanie strategickej časti a návrh postupu implementácie programu.

- ✚ PHSR obce je strednodobý programový dokument vypracovaný spravidla na obdobie 5 – 7 rokov, ktorý obsahuje tri základné časti: analytickú, strategickú a implementačnú (realizačnú). Za jeho vypracovanie a realizáciu je zodpovedná obec. Uvedené činnosti predstavujú nasledovný kruh činností:

- ✚ **prvá skupina činností** zahŕňa všeobecnú analýzu situácie obce. Analytická časť má charakter komplexného profilu obce a predstavuje prehľad (audit) vnútorných zdrojov obce – prírodných, historických, kultúrnych, územno-technických, ľudských a finančných. Realizáciou týchto činností sa získala odpoveď na otázku, „**kde sa obec v súčasnosti nachádza**“. Analytická časť spracovania PHSR predstavuje koncentrovaný zdroj informácií o obci s možnosťou ďalšieho využitia ako potenciálu jej rozvoja do budúcnosti. Táto časť je ďalej členená podľa jednotlivých oblastí života obce, resp. funkčných subsystémov.

Zdroje informácie použiteľných pre jednotlivé činnosti analýzy poskytla samotná obec Píla a využité boli aj existujúce externé zdroje predstavujúce spracované koncepčné materiály (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci, Štatistický úrad SR, Krajská správa v Banskej Bystrici). Informácie potrebné pre spracovanie SWOT analýzy a stromov problémov boli získané formou dotazníkového prieskumu realizovaného priamo v obci.

Okrem analýz samotnej obce bolo potrebné väčšiu pozornosť venovať analýzám externého prostredia, s cieľom identifikovať konkurenčné aktivity v regióne, v ktorom obec pôsobí i možnosti ďalšej spolupráce s okolitými obcami.

Po vykonaní komplexného auditu zdrojov obce nasledovala syntéza parciálnych analýz použitím štandardnej metódy strategického plánovania – SWOT analýzy. Výsledkom bola strategická diagnostika obce nesúca výsledok celej analytickej časti nevyhnutná pre stanovenie prioritných oblastí rozvoja obce.

- ✚ **v ďalšej etape** sme pristúpili k tvorbe schémy problémových oblastí rozvoja a ich vzájomnému prepojeniu, t.j. najkritickejším bodom rozvoja obce, ktorých vznik vyplynul z pripravenej SWOT analýzy a z jej slabých stránok a ohrození obce, t.j. faktorov vplývajúcych na obec ako hrozba, resp. brzdiaci článok v jej budúcom vývoji.
- ✚ **preklopením obrazu predstavujúceho schému problémových oblastí** sme získali stratégiu rozvoja obce so základnými prioritami jej smerovania v budúcnosti. Obsah stratégie priamo napĺňa riešenie jednotlivých problémových oblastí rozvoja. Celkovú stratégiu rozvoja sme rozdelili na víziu obce, strategický cieľ a prioritné oblasti rozvoja obce. Ich naplnenie predstavuje implementácia operatívnych cieľov rozvoja a návrh krokov – aktivít k ich dosiahnutiu.
- ✚ **najdôležitejšou fázou spracovania PHSR obce bude jeho implementácia**, t.j. príprava akčného plánu, realizácia jednotlivých aktivít a ich monitorovanie. **Akčný plán obsahuje** podrobný plán konkrétnych aktivít, ktoré je potrebné vykonať v danom období pre dosiahnutie cieľov PHSR obce. Jednotlivé akčné plány a projektové návrhy by mali viesť k naplneniu vízie a dlhodobých plánov rozvoja obce. To znamená, že pokiaľ **predmetom stanovenia rozvojovej stratégie bolo zodpovedať otázku „kde chceme byť?“**, tak **akčné plány majú povedať „ako sa tam dostaneme“**. Je spracovaný v nadväznosti na rozpočet obce, v logickom poradí bude uvádzať jednotlivé činnosti, definovať ich časovú a finančnú náročnosť, ako aj zodpovednosť za ich realizáciu a ukazovatele na hodnotenie úspešnosti plnenia cieľov. Okrem toho pri definovaní akčných plánov a projektov boli zvažované aj možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ (štrukturálnych fondov) a previedli sme návrh možného financovania z jednotlivých potenciálnych podporných fondov EÚ.

Dokument PHSR má hierarchickú štruktúru, ktorá smeruje od všeobecného ku konkrétnemu, resp. od celkového k špecifickému. Hierarchia začína víziou obce a strategickým cieľom jej rozvoja a pokračuje prioritnými rozvojovými oblasťami. Dopĺňajú ju jednotlivé ciele smerujúce k dosiahnutiu jednotlivých rozvojových oblastí a uzatvára ju sústava opatrení, aktivít a projektov zhrnutých v akčných plánoch.

Hierarchické usporiadanie znamená aj rozdielne časové horizonty. PHSR je teda integrovaným plánovacím dokumentom (preto sa používa označenie „program“ a nie „plán“) zahŕňajúcim strategickú časť, ktorú tvoria dlhodobější ciele a operatívnu časť – opatrenia realizovateľné v kratšom období.

1.3 Charakteristika PHSR a nadväznosť na základné rozvojové dokumenty

PHSR obce Píla predstavuje spracovaný rozvojový dokument obce na roky 2016 – 2023. Ide o súbor prioritných oblastí, opatrení a cieľov smerujúcich k oživeniu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, prostredníctvom ktorého bude obec napĺňať svoje rozvojové plány a postupnými krokmi tak zabezpečiť svoj rozvoj v budúcnosti.

Dokument PHSR sa skladá sa z nasledovných častí:

- ❖ **úvod, vízia obce a význam a metodika spracovania PHSR** – charakterizuje samotný dokument, jeho význam a ciele dosiahnuté spracovaním. Okrem toho opisuje metodiku a spôsob spracovania dokumentu PHSR, charakterizuje základné pojmy danej problematiky, ako aj súlad so základnými dokumentmi na podporu regionálneho rozvoja pre obdobie 2014 – 2020. Samostatnú časť tvorí predstavenie vízie rozvoja obce na nasledujúce roky.

- ❖ **analytická časť** predstavuje ekonomické a sociálne východiská – jedná sa o prvý krok prípravy strategického rozvojového dokumentu. Jej výsledky predstavujú nevyhnutný predpoklad pre definovanie rozvojovej stratégie a popisujú hlavné sociálno-ekonomické súvislosti vývoja a zameriavajú sa predovšetkým na rozvojový potenciál a ľudské zdroje (prírodné zdroje a ľudské zdroje), ekonomické zdroje a materiálne fyzické zdroje (občianska vybavenosť a vzdelávanie).
  - predstavuje sumárny opis ekonomických a sociálnych charakteristík obce vrátane geografickej charakteristiky, prírodných, klimatických a geologických podmienok, ako aj historického vývoja obce a opisu pamiatok v obci, tzn. kultúrno-historického potenciálu.
  - súčasťou analytickej časti je aj opis demografického vývoja obce z hľadiska historického vývoja, ako aj súčasnosti v zmysle stavu a pohybu obyvateľstva, vekovej a vzdelanostnej štruktúry, vierovyznania a národnostného zloženia a ekonomickej aktivity.
  - ďalšou časťou je opis technickej a občianskej vybavenosti, školskej, kultúrnej, športovej, zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry.
  - analýza hospodárstva, terciárnej sféry, životného prostredia a hospodárenia a finančných vzťahov obce predstavujú poslednú časť analýzy súčasného stavu.
  - sumarizácia uvedených čiastkových analýz predstavuje SWOT analýzu – súhrn silných a slabých stránok súčasného stavu, pričom sa jedná o vnútorné prostredie a tiež súhrn príležitosti a ohrození budúceho rozvoja z hľadiska vonkajšieho prostredia obce.
  - definícia problémových oblastí rozvoja obce a určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádzajú zo SWOT analýzy.
- ❖ **strategická časť** – určuje programovú štruktúru pre dané programovacie obdobie. Programovú štruktúru tvoria:
  - vízia obce – predpokladaný obraz obce v budúcnosti po dosiahnutí stanovených cieľov rozvoja.
  - stratégia rozvoja obce – predstavuje stanovenie strategického cieľa rozvoja obce, prioritných oblastí rozvoja obce, cieľov, opatrení a aktivít potrebných k dosiahnutiu týchto cieľov a naplneniu stratégie,
    - akčné plány – sumár jednotlivých projektových zámerov plánovaných v krátkodobom časovom horizonte smerujúcich k naplneniu stratégie rozvoja obce.
- ❖ **implementačná časť** – predstavuje realizačnú časť PHSR a to možnosti inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie dokumentu PHSR nasledovne:
  - spôsoby zabezpečenia PHSR (finančné a personálne),
  - monitorovanie, vyhodnotenie a modifikácia PHSR,
  - akčné plány.

Nadväznosť PHSR na základné rozvojové dokumenty

PHSR obce Píla je tvorený súhrnom cieľov, opatrení a aktivít synergicky stanovenými, ktoré pomáhajú realizovať prioritné oblasti rozvoja obce. Stanovené prioritné oblasti rozvoja obce Píla sú v súlade s cieľmi regionálneho rozvoja určenými na národnej i regionálnej úrovni.

Definované prioritné rozvojové oblasti, ciele, opatrenia a aktivity sú plne v súlade so strategickými rozvojovými dokumentmi na úrovni NUTS I, NUTS II a NUTS III.

ANALYTICKÁ ČASŤ

2. Audit zdrojov

2.1 Základná charakteristika obce

Obec Píla sa nachádza na severozápadnom cípe okresu Lučenec na hranici s okresom Detva. Leží vo východnej časti Javoria v úzkej doline pravostranného prítoku potoku Kriváň pod úpäťm vrchu Javor. Administratívne patrí obec Píla do okresu Lučenec v regióne Novohrad. Z hľadiska cestnej dostupnosti susedí s obcami Mýtina a Podkriváň (okres Detva), ale aj s obcou Divín (z hľadiska hraníc katastrálnych území). Základnú charakteristiku obce Píla predstavujú nasledovné údaje:

Základné informácie o obci Píla		
Sídlo OcÚ	Obecný úrad Píla, Píla č. 174 985 53 p. Mýtina	
Kontakty	tel.:	047 43 97 104
	e-mail:	ingmido@post.sk
	web:	www.pila-obec.sk
Starosta obce	Ing. Milan Dobrocký	
Lokalizácia, resp. admin. začlenenie:	okres: Lučenec	
	Kraj: Banskobystrický	
Účasť v združeníach	Regionálne združenie Javor	
prvá písomná zmienka	r. 1456	
nadmorská výška stredu obce v metroch	340	
počet obyvateľov k 31. 12. 2015	256	
hustota obyvateľstva na km ² k 31. 12. 2015	33	
výmera v ha k 31. 12. 2015	755	
z toho:	poľnohospodárska pôda	331
	lesné pozemky	380
	vodné plochy	4
	zastavaná plocha	40

Tabuľka č. 1 – Základné informácie o obci Píla

2.2 Všeobecná charakteristika obce a jej historický vývoj

2.2.1 Geografická charakteristika

Geograficky sa obec Píla nachádza na súradniciach 48°29' severnej zemepisnej šírky a 19°32' východnej zemepisnej dĺžky. Uvedené súradnice predstavujú severozápadnú časť na okraji okresu Lučenec v regióne Novohrad na hranici s okresom Detva (obr. č. 1). Leží 1 km vľavo od hlavnej cesty E 571 v smere Lučenec – Zvolen. Nadmorská výška stredu obce je 340 m n. m., pričom v celom chotári obce je to v rozpätí 310 – 800 m n. m.

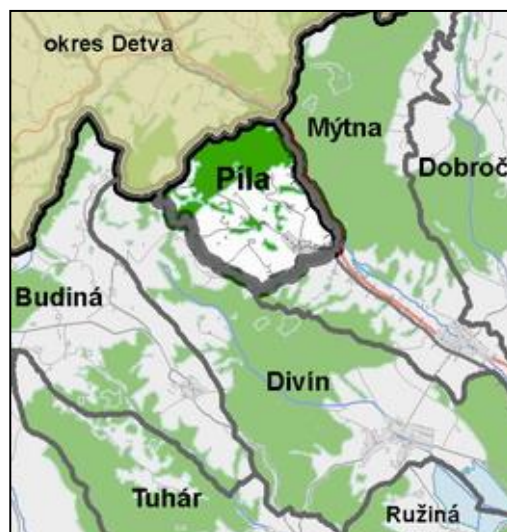
Výmera celého katastra obce Píla predstavuje 755 ha, pričom najväčšiu časť zaberajú lesné pozemky (takmer 1/2 výmery katastra). Poľnohospodárska pôda predstavuje 331 ha a zastavaná plocha 40 ha.

Obec Píla je od okresného mesta Lučenec je vzdialená 23 km, pričom jej vzdialenosť od ďalšieho okresného mesta Detva je 15 km.

Obr. č. 1 – Lokalizácia obce v rámci okresu Lučenec

Obr. č. 2 – Detail lokalizácie obce Píla

2. 2. 2 Prírodné, klimatické a geologické podmienky

GEOLOGICKÝ PREHĽAD:

Z hľadiska geomorfologického členenia obec Píla patrí:

- ✚ Alpsko-himalájska sústava
- ✚ podsústava Karpaty
- ✚ oblasť Slovenské stredohorie
- ✚ celok Javorie
- ✚ podcelok Javorianska hornatina.

Javorie predstavuje horský krajinný celok Slovenského stredohoria. Na severe ho výrazne ohraničuje Zvolenská kotlina, na západe je to Pliešovská kotlina, na východe ho od Slovenského rudohoria oddeľuje horný tok Kriváňa a Tuhárskeho potoka. V južnej časti Javorie pozvoľna prechádza do Krupinskej planiny. Dosahuje dĺžku vyše 35 km, šírku 15 km a vrcholí Javorím (1044 m n. m.).

Javorianska hornatina má stratovulkanickú stavbu. Členitý chotár obce Píla tvoria žulové horniny ve-porského kryštalinika a sopečné tufy s vrchom Javor (821 m n. m.).

KLIMATICKÉ PODMIENKY:

Obec Píla sa nachádza v miernom podnebí. Z dôvodu globálneho otepľovania sa teploty v zimnom období postupne zvyšujú. V predchádzajúcom období boli pre túto oblasť charakteristické mrazy v zimnom období až -20 °C.

Priemerné množstvo zrážok 700-800 mm, pričom snehová prikrývka sa drží štandardne okolo 75 dní.

Priemerná ročná teplota ovzdušia je 6 – 7 °C, júlová teplota je v priemere okolo 17 °C a januárová v priemere -4 až -5 °C. Absolútne minimum -34 °C bolo zaznamenané v roku 1940, presne 18. februára.

PÔDA A ZÁHRADY:

V Píle sú hnedé lesné pôdy. Svahovitosť pôdy v okolí je vyše 15%. Pôdy s dobrou štruktúrou sú priepustné, majú väčšie a stále zásoby vody.

Z hľadiska záberu má poľnohospodárska pôda výmeru 331 ha, z toho len viac ako 3 ha predstavujú ornú pôdu. V katastri obce je 16 ha záhrad. V nich sa z ovocných stromov a krov najviac pestujú jablone, slivky, hrušky, čerešne, orechy. Zo zeleniny sa najviac darí mrkve, cibuli, cesnaku, kapuste, uhorkám a paradajkam. Hrozno sa pestuje len pri domoch a väčšinou samorodné druhy.

Z plodín sa pestuje kukurica, fazuľa, hrach, cukrová repa a zemiaky. Z krmovín sú to d'atelina, lucerna a iné.

Z celkovej výmery katastrálneho územia (7 551 502 m²) predstavuje teda orná pôda 31 647 m². Celkové členenie katastrálneho územia obce Píla podľa druhov pozemkov je nasledovné:

Orná pôda	31 647 m ²
Záhrady	162 401 m ²
Trvalé trávne porasty	3 105 005 m ²
Lesné pozemky	3 798 478 m ²
Vodné plochy	43 980 m ²
Zastavané plochy a nádvorcia	398 388 m ²
Ostatné plochy	11 603 m ²
SPOLU	7 551 502 m²

LESY A RASTLINSTVO:

Fytogeograficky územie patrí čiastočne do oblasti panónskej flóry a to do podoblasti matranskej. Časť severného územia patrí do oblasti predkarpatskej flóry, čo znamená, že má teda už submontánnu charakter. **Zmiešané lesy** sú len severne a plošne ho prevládajú **bučiny** s nízkou pokrývnosťou bylinného poschodia. Suchšie výslnné svahy zaberajú **dubiny s cerom a dubovo-hrabové lesy**.

Významnými rastlinnými druhmi sú plavúň jedľovitý, slezinník severný, tavoločník prostredný, metlica krivolaká, fialka dvojkvetá, horec luskáčovitý, zvonček širokolistý a i. Významnou prísne chránenou rastlinou je **perovník pštosí**. Dosahuje značný vzrast, ktorý je v jarnom období charakteristický neplodnými svetlozelenými až 1,5 m dlhými jednoducho sperenými listami, usporiadaný v tvare lievika a v lete tmavohnedými výtrusnými listami vyrastajúcimi zo stredu. Neplodné zelené listy odumierajú na jeseň. Plytčiny vodnej nádrže Mýtina pri Píle sú porastené pálkou a sitinou.

V lesoch v okolí obce Píla sa vyskytujú rôzne druhy hříbov – dubáky, kozáky, osikovce, kuriatka a i.

ŽIVOČÍŠTVO:

Živočíšstvo je viazané na lúky, lesy a vodu. Z hmyzu sa na území obce nachádzajú nasledovné druhy chrobákov: bystruška lesklá, bystruška zlatá, hrobárik obyčajný, roháčik obyčajný, lajniak jarný. Z motýľov sú to babôčka pávooká a babôčka prhlavová, mlynárik žerušnicový a i. Ryby sa vyskytujú v potoku Píľňanka a jeho prítokoch a vo vodnej nádrži Mýtina.

Výskyt obojživelníkov (napr. žiab) je len sporadický. Z plazov je zastúpená jašterica živorodá, užovka obyčajná, pričom staršia literatúra uvádza sporadicky aj výskyt vretenice obyčajnej.

Z početných druhov vtákov sú to napr. holub plúžik, kuvičok vrabčí, sokol sťahovavý, penica popolavá, škovránok stromový, glezg obyčajný, ale aj bažant obyčajný. Migrujúce vtáky v čase ťahov využívajú vodnú nádrž.

Z cicavcov v katastri obce Píla žije dulovnica menšia a bielozubka krpata, z netopierov je to podkovár veľký. Vyskytuje sa tu tiež mačka divá, rys ostrovid, kuna hôrá, líška obyčajná, jeleň obyčajný, srnec hôrny, sviňa divá. Zaznamenali tu ojedinele aj medveďa hnedého. Z domácich zvierat okrem rôznej hydiny, psov a mačiek je rozšírený chov dobytky, koní a na lazníckej časti osídlenia chov oviec.

2. 2. 3 Historický vývoj obce

Obec Píla vznikla podľa retrospektívneho lexikónu ČSSR asi v 14. storočí. K dispozícii je však zatiaľ najstaršia písomná zmienka o obci Píla z 13. októbra 1456 v podobe **Fyryz (Fryz)** ako súčasť Divínskeho panstva. Etymologicky názov Píla podľa Borovszkého (1911) na základe vodných píl, ktoré tu boli. Odvodené teda z výroby Píly. Maďarské slovo píla = fűrész sa vyskytuje už v r. 1211. Mechanická piliarska výroba sa na Slovensku datuje od 14. storočia. Pôvodnú osadu založil Šoltýs so skupinou drevorubačov s domácimi kolonistami.

V roku 1502 mala obec názov Fyreez a v r. 1545 ako Pilafyriz. V druhej pol. 15. storočia sa majitelia Divínskeho panstva Ladislav Lossonczy so synom Žigmundom zaplietli do sprisahania proti Matejovi Korvínovi.

V roku 1553 obec Fűrész (Píla) mala 8 port (pozn.: na porte bývalo okolo 30 ľudí, čiže obec mala vyše 200 obyvateľov) a patrila do okresu Juraja Madácha.

V tureckom súpise sečianskeho sandžáku obec nie je evidovaná, nakoľko bola asi spustošená Turkami. Po oslobodení od Turkov po roku 1593 aj tu začalo kopaničiarske osídlenie – fáza dosídľovania územia. V roku 1598 Píla patrila Imrichovi Balassovi. Pre lúpežné prepady Imricha Balassu z Divína cisár Leopold odobral hrad Divín s panstvom a podľa darovacej listiny 16. júla 1686 vystavenej za 53.000 zlatých daroval ho grófovi Zichymu. Panstvo bolo rozdelené na 5 správnych obvodov. Do I. obvodu patrilo 23 obcí medzi nimi aj Píla. Úplná registrácia pozemkov sa ukončila 27. októbra 1686.

V tomto období postihla Pílu prvá známa povodeň. Na ktorú nepriamo poukazuje kanonická vizitácia z roku 1688, kde sa píše, že sa miestny kostol zrútil!

Od roku 1706 pri Píle išla poštová cesta z Lučenca cez Mýtňu do Zvolena. V dikálnom súpise z roku 1709 je evidovaná aj Píla. Obyvatelia Píly pre svoju málo úrodnú pôdu (a malú plochu pozemkov) sa venovali viac drevo spracovaniu a chovu oviec.

Súpis z roku 1720 nezaznamenáva obec Pílu. Na mape Divínskeho panstva z roku 1736 je zakreslená aj obec Píla pod názvom Fűrész. Okolo roku 1740 prišla posledná známa najväčšia povodeň v Pilianskej doline, ktorá postihla celú obec. V zúfalosti sa obyvatelia odsťahovali do okolitých obcí (Mýtňna, Dobroč, Kotmanová, Budiná, Podkriváň, Bzová a i.).

V druhej pol. 18. storočia nastáva nová kolonizácia obce Píla. Okolo roku 1755 bola postavená aj zvonica (spočiatku drevená), základná osada a nové lazy. V súpise priemyslu z čias Márie Terézie je zaevidovaná v lokalite Píla výstavba sklárskej huty pre Divínske panstvo.

Z roku 1782 pochádza obecná pečať. V pečatnom poli sú písmená H.J. pod ktorým je letopočet 1782. Kruhopolis: „PECSET POCTIVE OSADI PILA“.

V roku 1828 obec Píla mala 24 domov a 142 obyvateľov, ktorí sa zaoberali málo výnosným poľnohospodárstvom a chovom dobytky. Boli tu aj ľudia zaoberajúci sa drevospracovaním, uhliarstvom a boli tu aj mlyny.

Obec Píla v Československej republike (ČSR, 1919 – 1938)

Po rozbití Rakúsko-Uhorska (1918) bola aj obec Píla pričlenená do novovzniknutého štátu ČSR. V roku 1919 obec mala 756 obyvateľov, patrila do okresu Halič, obvodný notariát Divín. Posledná pošta i telegraf boli v Mýtnej a obvodným lekárom bol dr. Marits Lajos.

V roku 1921 z bývalej obecnej knihovne vznikla v Píle miestna ľudová knižnica. V obci boli dve už slovenské školy – rímsko-katolícka a evanjelická augsburského vyznania. V rokoch 1923-1938 obec Píla patrila do okresu Lučenec. Notársky úrad bol v Divíne.

Názov obce obec Píla používala aj ako Píla pod Javorom a to pre účely rozlíšenia od obcí s podobným názvom na Slovensku. V roku 1930 vznikol v obci aj Dobrovoľný hasičský sbor.

V roku 1936 nad obcou Píla a údolím cez Mýtňu prehnala živelná pohroma (krupobitie a prietrž mračen). Hospodársky Píla stále patrila pod Divínske panstvo až do roku 1945.

V rokoch 1938 – 1945 bola Píla súčasťou Slovenského štátu. Sídлом okresu bola Lovinobaňa, niektoré úrady boli aj v Divíne. V roku 1938 dostáva obec Píla hasičský príspevok. V r. 1939 nastalo rozpustenie Obecného zastupiteľstva v Píle a menovanie vládneho komisára. V r. 1941 prebehlo menovanie nového veliteľa Hlinkovej gardy v obci Píla.

Železničná zastávka Píla a telefónne spojenie obce s okolím boli zriadené v roku 1942.

Po vypuknutí Slovenského národného povstania 29. augusta 1944 dochádza aj v oblasti Javoria k rozvoju partizánskeho hnutia. 14. septembra 1944 občania aj z obce Píla nastúpili k opevňovacím prácam na úseku Podkriváň – Dolná Bzová proti Nemcom.

22. októbra nemeckí fašisti začali útok proti územiu SNP od Lučenca. V prvý deň útoku sa im podarilo dosiahnuť líniu Poltár – Píla – Ružiná. Prudké boje boli v priestore Píla – Podriváň, kde sa podarilo začas Nemcov zadržať. Partizánska brigáda M. R. Štefánika sídlila v Divíne do 24. októbra, jej veliteľom bol P. A. Veličko. Partizáni sa utiahli pred presilou do hôr. Počas SNP padol jeden občan z Píly.

25. decembra skupina partizánov A. S. Kopilova prepadla na hradskej neďaleko Píly pod Javorom kolóniu nemeckých nákladných aut, ktoré prechádzali do Zvolena. Zlikvidovali jedno nákladné auto, 2 vojakov zabili a 3 poranili. Postup 27. armády sa urýchlil po 20. januári 1945. Pri Mýtnej sa Nemci opevnili na okolitých výšinách, najmä na kopci Háj.

Nemci 19 partizánov, ktorých zajali ešte v decembri 1944, popravili na Budinských lazoch 24. januára 1945. Pri Píle nepriateľ využil opevnenia vybudované počas SNP a systémom guľometných palieb znemožňovali prechod cez uzučkú dolinu.

Obec Píla bola oslobodená od Nemcov 29. januára 1945. Pri oslobodení Píly padlo 62 vojakov sovietskej armády, 43 Rumunov, 100 Nemcov.

Obec Píla v Československej republike (ČSR, ČSSR, ČSFR, obdobie 1945 – 1992)

Po oslobodení obec Píla bola administratívne zaradená z okresu Lovinobaňa do okresu Lučenec. Názov obce Píla pod Javorom bol do roku 1960. Obec patrila pod Obvodný národný výbor (1945 – 1950) Divín.

Po oslobodení dochádza k budovaniu vojnou zničeného hospodárstva. V obci bol znovu reorganizovaný Dobrovoľný hasičský zbor. V roku 1946 obec postihla víchrica s padajúcim ľadovcom o veľkosti slepačieho vajca. V roku 1947 došlo k vyvlastneniu nehnuteľností na stavbu výhybne Píla pod Javorom.

Po vojne sa väčšina obyvateľov zaoberala poľnohospodárstvom. V roku 1954 bola vybudovaná budova Miestneho obecného úradu, obecné maštale pre Spolok súkromne hospodáriacich roľníkov, ktorý svoju činnosť ukončil až r. 1980. V roku 1952 bolo zriadené pohostinstvo a predajňa zmiešaného tovaru. Obec bola elektrifikovaná v roku 1957. V roku 1958 tu bolo zriadené tu bolo aj kino pri miestnej osvetovej besede a autobusová zastávka.

V roku 1970 sa v obci zaoberalo poľnohospodárstvom len 8,1% ekonomicko-činných osôb. Pre horské podmienky v obci hospodárili jednotlivci. V obci fungovala základná škola 1 – 5 ročník, ktorá bola dvojtriedna.

Po roku 1985 bolo kino zrušené, deti chodili do školy v Mýtnej a Lovinobani, prosperoval futbalový oddiel, ktorý sa spojil s Družstevníkom Mýtna. V prevádzke ostala len knižnica. V obci sa konali kultúrno-zábavné podujatia, poriadkovú službu mali členovia Dobrovoľného požiarnického zboru.

Po nežnej revolúcii (1989) a odstránení totality a vedúcej komunistickej strany, nastala demokratizácia spoločnosti. Poľnohospodárska obec bola zaradená do horskej výrobnjej oblasti.

Obec Píla v samostatnej Slovenskej republike (1993 – súčasnosť)

Obec Píla po vzniku Slovenskej republiky žije svojim životom a snaží sa zabezpečovať svoj rozvoj a život na úrovni pre všetkých svojich obyvateľov.

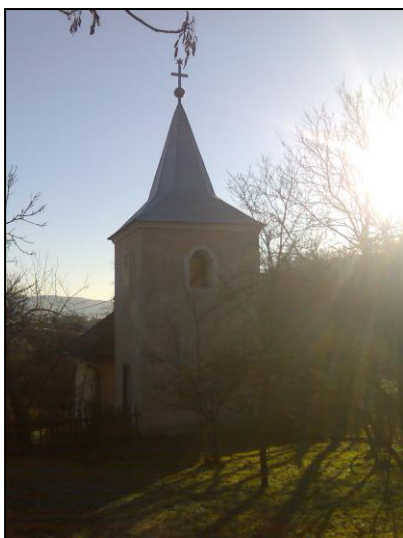
2. 2. 3. 1 Kultúrno-historický potenciál obce

Kultúrno-historický potenciál obce tvoria a predstavujú stavebné pamiatky, historické budovy, príp. tradované aktivity a kultúrno-spoločenské udalosti, ktoré svojím obsahom, charakterom a historickou podstatou tvoria základ ich využitia pre rozvoj obce do budúcnosti.

Zvonica

Prvá zvonica v obci bola pravdepodobne drevená. Murovaná bola vybudovaná po roku 1750. Je štvorcového pôdorysu. Súčasný zvon je z roku 1811, liata zvonovina 40:50.

Cirkevný sviatok obce Píla je sv. Peter a Pavla (symbolizujú ich aj sochy v evanjelickom kostole v Dobroči).

Obr. č. 3 – Zvonica v obci Píla

Obr. č. 4 – Budova evanjelickej školy

Evanjelická škola

Budova evanjelickej školy bola vybudovaná v roku 1863. Vyučovacou rečou bola slovenčina, ale od roku 1889 aj maďarčina. Novšia sa budova bol postavená v roku 1911. Učiteľom bol Ľudovít Fábry diplomovaný učiteľ, člen krajinskej učiteľskej penzijnej spoločnosti. Školu navštevovalo priemerne 50 žiakov.

Rímskokatolícka škola

Rímskokatolícka škola ako drevená budova bola postavená v r. 1870. Prestavaná na murovanú bola z milodarov v roku 1895. Vyučovacou rečou bola slovenčina a od r. 1889 aj maďarčina. Škola dostala v r. 1893 štátnu podporu 330 korún, vyrovnanie platu učiteľa na 600 Korún.

Súčasná budova rímskokatolíckej školy bola vybudovaná v roku 1938.

Učiteľmi boli Antal Vošt, Antal Turcsányi, Ján Kovalčík. V roku 1900 učiteľom bol Michal Fridrich bez diplomu. Školu priemerne navštevovalo 27 žiakov. Dvakrát ročne ju navštevoval divínsky farár ako školský inšpektor.

Obr. č. 5 – Budova rímskokatolíckej školy z roku 1938

Železničný tunel v obci Píla

V roku 1871 bol v obci postavený tunel v rámci stavby železničnej trate Šalgotárján – Lučenec – Zvolen. **Píliansky tunel je dlhý 121 m.** V druhej pol. 20. stor. sa tunel prestal používať. **18. júna 1871 prešiel prvý vlak z Lučenca vedľa Píly do Zvolena.** Trať merala 52 km a celá dedina bola pri tejto udalosti. Mnohí po prvý raz videli parný rušeň a železničné vozne.

V roku 1942 bola v obci zriadená aj železničná stanica.

Obr. č. 6 – Železničný tunel v obci Píla

Obr. č. 7 – Budova železničnej stanice v obci Píla

2. 2. 3. 2 Heraldické znaky obce

Tvorba erbov má svoje pravidlá a princípy. Rešpektovanie princípu historickosti znamená, že pri tvorbe erbu sa vychádza z najstaršej historickej pečate. Je to východiskový heraldický prameň, ktorý vytvára spojenie medzi minulosťou a prítomnosťou. Obecné pečate sa Slovensku začali vznikať koncom 15. storočia, podľa toho, ktorá obec v minulosti mala pečať s vlastným symbolom. V obci Píla tento stav nebol zaznamenaný. Jediný heraldický blazon erbu udáva: „V pečatnom poli sú písmená H.J., pod ktorými je letopočet 1782 a okolo kruhopis „PECSET POCTIVE OSADIVA PÍLA“.

Okolité lesy poskytovali možnosti pre spracúvanie dreva. Obyvatelia obce sa zaoberali pílením dreva, piliarstvom – remeselnou výrobou reziva získaného pozdĺžnym rozrezávaním surového dreva – guľatiny. Piliarske remeslo bolo založené na ručnej práci výrobcu vlastnými nástrojmi. Ako nástroj sa používali dvojručné píly, tzv. bruchatky s oblým ozubením, ktoré sa používali aj v tesárstve, debnárstve a drevorubačstve. Piliarske remeslo bolo hlavným zdrojom obživy miestneho obyvateľstva, preto bolo rozumné zvoliť si do obecného erbu náradie, s ktorým sa denne pri svojej práci stretávali. Možno teda uvažovať o zamestnaneckom, ale i hovoriacom symbole.

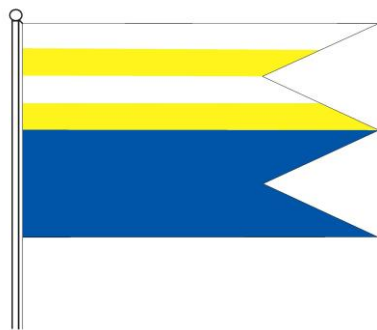
Nakoľko leží obec Píla pod vrchom Javor a je s ňou tesne spätá i tým, že tam roztrúsene na lazoch stále žijú obyvatelia obce, ako druhou figúrou do erbu sa stal list javora. Týmto spôsobom obecný symbol nesie v sebe odkaz predkov (v období 1957 – 1968 sa obec volala Píla pod Javorom).

Charakteristika obecných symbolov je nasledovná:

ERB: v súlade s princípmi heraldiky je v modrom štíte položená dvojručná píla so zlatými drevenými rúčkami prevýšenými zlatým javorovým listom.

PEČAŤ: je okrúhla, uprostred ktorej je obecný symbol s kruhopisom OBEC PÍLA. Pečať má priemer 35 mm.

VLAJKA: pozostáva z farieb modrej, žltej a bielej. Vlajka má pomer strán 2:3 a je ukončená tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obr. č. 8 – Erb a vlajka obce Píla

2.3 Technická a občianska vybavenosť

2.3.1 Technická vybavenosť

technická vybavenosť obce	
počet pôšt	–
PSČ	985 53
verejný vodovod	nie
verejná kanalizácia	nie
počet prípojok kanalizačnej siete	–
rozvodná sieť plynu	nie
verejná zeleň v ha	0,12

V obci Píla sa pošta nenachádza. Pre potreby poštových služieb slúži obci pošta v obci Mýtna. Obec nemá verejný vodovod, kanalizáciu a ani rozvodnú sieť plynu. Verejná zeleň z celkovej výmery katastra obce Píla predstavuje 0,12 ha.

Tabuľka č. 14: Technická vybavenosť obce Píla

2.3.2 Domový a bytový fond

Podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov bolo v obci Píla spolu 163 domov, z čoho bolo trvale obývaných 87. Všetky obývané domy boli vo vlastníctve fyzických osôb. Z celkového počtu neobývaných domov (75) bolo určených na rekreáciu 39 domov. Bytov v obci Píla bolo 175, trvale obývaných bolo 100.

2.3.3 Doprava a komunikácie

doprava a komunikácie	
dĺžka miestnych komunikácií v km	17,9
z toho bezprašné	2,4
dĺžka vybudovaných chodníkov v km	–
počet liniek autobusovej osobnej dopravy (diaľkové, medzištátne)	–
počet autobusových liniek miestneho významu (medzimestské)	3
počet staníc a zastávok vlakov	1

Tabuľka č. 16: Doprava a komunikácie

V rámci katastra obce Píla sa nachádzajú miestne komunikácie v celkovej dĺžke 17,9 km. Z uvedenej dĺžky je 2,4 km bezprašných. Obec nemá vybudované chodníky. Nepremávajú cez ňu diaľkové ani medzinárodné autobusové linky, avšak vzhľadom na vzdialenosť obce od hlavnej cesty E 571 (1 km), je pri odbočke do obce zriadená zastávka aj pre diaľkové autobusové linky. V obci sa nachádza zastávka autobusovej dopravy, z ktorej premávajú 3 linky miestneho charakteru. V obci je zriadená aj železničná zastávka.

2.3.4 Telekomunikácie, internet, pokrytie TV signálom

Do obce je privedený telekomunikačný signál spoločnosťou T-Com, a.s., prostredníctvom ktorého majú obyvatelia možnosť zapojenia tzv. **pevnej linky**. Okrem toho je možné v obci Píla využívať aj **bez-**

drôtové telekomunikačné siete, tzn. mobilné. V obci je dostatočné pokrytie signálom všetkými tromi operátormi – **Orange, T-mobile, O₂**. Priamo nad obcou sa nachádzajú zosilňovače uvedených spoločností slúžiace pre zabezpečenie vhodného signálu pre obec a jej okolie.

Z hľadiska rozšírenia informačných technológií je v obci prístup na vysokorýchlostný internet. Obec ponúka možnosť bezdrôtového pripojenia prostredníctvom **mikrovlnného vysielania** cez spoločnosť My-telecom.

Obec má zabezpečený televízny signál na prijateľnej a uspokojivej úrovni prostredníctvom televízneho vykryvača z vysielача Banská Bystica. V obci je možné sledovať televízne kanály verejnoprospešnej televízie, ako aj niektorých súkromných spoločností – Markíza, Joj. Okrem toho, keďže v obci nie je káblová televízia, niektorí obyvatel'ov má digitálnu televíziu, resp. satelitné prijímače.

2. 3. 5 Informačné systémy v obci

V obci Píla sa nenachádza informačná turistická kancelária, ani žiadna inštitúcia zabezpečujúca funkcie informačného systému. Pre poskytovanie informácií o obci, miestnych možnostiach, atrakciách v okolí slúži miestny obecný úrad, resp. miestna knižnica v obci.

2. 3. 6 Protipožiarna ochrana

V obci Píla je organizovaná **protipožiarna jednotka**, ktorá pracuje na báze dobrovoľnosti. Nevlastní však **požiarné zásahové auto**. Dobrovoľná požiarna jednotka má 20 členov. Tvoria ju občania obce Píla.

2. 4 Školstvo, kultúra, šport

2. 4. 1 Škola a predškolské zariadenia

školy a predškolské zariadenia	
druh zariadenia	počet
materské školy	-
základné školy 1.- 4. ročník	-
základné školy 1.- 9. ročník	-

Tabuľka č. 17: Školské a predškolské zariadenia

V obci Píla sa nenachádza ani materská škola, ako ani základná škola, či už pre 1. – 4. ročník, alebo základná deväťročná škola.

Deti z obce navštevujú základnú školu v obci Divín, príp. v obci Mýtina a Lovinobaňa (1. – 4. ročník).

2. 4. 2 Kultúra a kultúrne zariadenie

kultúra a kultúrne zariadenia	
druh zariadenia	počet
kultúrne domy	1
verejné knižnice	1
knížničný fond spolu	2 462
používatelia spolu	98
kiná stále	–
kostoly	–
cintoríny	1
dom smútku	1

Tabuľka č. 18: Kultúrne zariadenia obce

Obec Píla má vlastný kultúrny dom s kapacitou 150 miest. Jeho využitie je v súčasnom období je zriedkavé. Využíva sa len občas na akcie kultúrno-spoločenského charakteru, ktorých organizátorom je obec, príp. svadby, kary, oslavy ap.

V obci je aj knižnica. K 31. 12. 2005 knižničný fond predstavoval 2 462 kníh a jeho užívateľmi bolo 98 registrovaných čitateľ'ov, čo je viac ako 1/3 celkového počtu obyvateľ'ov. Od roku 2000 (106) poklesol počet registrovaných čitateľ'ov v roku 2003 na 78, aby v roku 2004 – 2005 vzrástol na súčasných 98.

Knižničný fond má tendenciu o pár knižných publikácií ročne rásť. Obec Píla nemá kino, ani prírodný amfiteáter. V obci absentuje aj kostol, ale dom smútku s cintorínom sa v obci nachádza.

Z hľadiska kultúrneho vyžitia obec Píla každoročne organizuje:

- stávanie a váľanie mája,
- vatra zvrchovanosti,
- Petro-Pavlovská zábava,
- mesiac úcty k starším,
- Medzinárodný deň detí, resp. žien,
- Mikulášsky večierok
- Ples v rámci plesovej sezóny.

2. 4. 3 Športové zariadenia, kluby, činnosť

V obci sa futbalové ihrisko a ani telocvičňa nenachádzajú. Je tu len malé detské ihrisko, ktoré predstavuje súčasť parkového riešenia centra obce. V rámci neho sa nachádza aj volejbalové ihrisko využiteľné aj pre nohejbal a malý futbal a v zime ako klzisko.

Okolie obce, jej geografická lokalizácia a v rámci nej aj samotný vrch Javor dávajú predpoklady na pestovanie turistiky, ale aj cykloturistiky a putovania. Súčasťou obce je aj značená cyklotrasa vedúca na Javor.

V obci nie sú registrované žiadne športové kluby. V rámci obecných tradícií sa v obci každoročne organizujú nohejbalový turnaj – Memoriál Dušana Sihelského a stolnotenisový turnaj O putovný pohár starostu obce Píla.

2. 5 Zdravotníctvo a sociálna oblasť

2. 5. 1 Zdravotnícke zariadenia v obci

V obci Píla sa nenachádza ambulancia praktického lekára a ani lekárne. Pri zdravotných problémoch musia občania navštíviť lekára v obciach Mýtňa, Divín resp. Lovinobaňa, kde sa nachádzajú ambulancie pre poskytnutie základnej zdravotnej starostlivosti (praktický lekár pre dospelých ako aj zubný lekár v Mýtnej, lekár pre deti a dorast v Divíne a v Lovinobani). Najbližšie lekárne sa nachádzajú v obciach Divín a Mýtňa, resp. v obci Lovinobaňa.

2. 5. 2 Sociálna činnosť obce

Obec Píla nevyvíja žiadne aktivity v oblasti sociálnej starostlivosti. V obci nie je vývarovňa pre chudobných a nepôsobí tu ani ošetrovateľ.

2. 6 Analýza životného prostredia

2. 6. 1 Znečisťovanie ovzdušia a nakladanie s odpadmi

ZNEČISŤENIE OVZDUŠIA

Obec Píla má z hľadiska svojej geografickej polohy v lone doliny pod úpäťm Javora vhodné podmienky pre život. Z hľadiska existencie prvkov znečisťujúcich ovzdušie chránia obec kopce a vrchy, ktoré v značnej miere zabraňujú prieniku škodlivín z priemyselných oblastí, resp. exhalátov unikajúcich z motorových vozidiel prúdiacich hlavnou cestou Lučenec – Zvolen.

NAKLADANIE S ODPADMI

Nakladanie s tuhým komunálnym odpadom má obec Píla zabezpečené prostredníctvom podpísanej zmluvy o spolupráci so spoločnosťou Brantner Gemer, s.r.o. Rimavská Sobota, ktorá v pravidelných intervaloch zabezpečuje vývoz tuhého komunálneho odpadu z obce. Okrem toho obec vedie svojich obyvateľov k separácii odpadu podľa druhov – plasty a sklo.

2. 6. 2 Ochrana prírody

Pílanský potok sa vlieva do Krivánskeho potoka, ktorý je vyhlásený za prírodnú pamiatku, po jeho brehoch rastie spomínaná vzácna chránená rastlina perovník pštroší, ktorý sa v súčasnosti zaraďuje medzi ohrozené druhy slovenskej flóry. Jeho nález je v rámci katastra obce Píla. K najúčinnjším opatreniam na jeho záchranu okrem územnej ochrany patria tie, ktoré umožňujú zachovanie optimálnych ekologických podmienok stanovišťa. Patrí medzi dekoratívne pôsobiace rastliny. Potok s brehovými porastmi má biologickú a estetickú hodnotu. Na svahoch sú lesné porasty, ktoré tvoria významnú vodohospodársku oblasť.

V okolí Píly sú nádherné výletné miesta v krásnej a pokojnej prírode. Turistické podujatia – pobyt s využitím prírodných síl (slnko, voda, vzduch) treba spájať s kultúrno-poznávacou činnosťou a ochranou prírody a životného prostredia.

2. 6. 3 Vodné plochy a toky

V katastri obce pramení **Pílanský potok**. Jeho názov vznikol z osadného názvu Píla. Ľudovo sa nazýva **Pilňanka** a preteká celou obcou, pričom ju napája niekoľko malých prítokov a vlieva sa do Krivánskeho potoka.

Krivánsky potok – sa pôvodne nazýva Lučenský potok. Jeho názov vznikol od osadných názvov Kriváň a Lučenec, resp. od miesta, kde pramení – Lučenčík, t.j. juhozápadne od kóty Javor, vo výške 760 m západne od obce Píla. Lučenčík tečie najskôr západným smerom, za osadou Válovňa sa stáča do severného smeru, kde ďalej tečie cez Podkriváň a východne od Podkriváňa mení smer na juhovýchod. Od obce Píla sa označuje ako Krivánsky potok. Dĺžka toku 48,2 km, plocha povodia 204,89 km². Krivánsky potok sa vlieva do Ipľa východne od Lučenca vo výške 175 m n. m.

V blízkosti obce Píla sa nachádza umelá vodná nádrž Mýtina (na Krivánskom potoku 2 km nad obcou Mýtina). Nádrž vo výške 290 m. n. m. o rozlohe 3,8 ha slúži ako zásobáreň vody, pričom umožňuje gravitačný prevod vody do vodnej nádrže Ružiná s cieľom zlepšiť odtokové pomery Budinského potoka.

2. 7 Majetok obce

Do majetku obce Píla patria nasledujúce nehnuteľnosti:

- budova obecného úradu a kultúrneho domu,
- dom smútku,
- budova rímsko-katolíckej školy,
- budova požiarnej zbrojnice.

3. SWOT analýza obce

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> – kvalitné životné prostredie a pekné prírodné okolie obce – členitý terén v okolí obce, – tiché prostredie a klúd – blízky kontakt ľudí s prírodou, – stav a rozsah verejnej zelene v obci, – poloha obce neďaleko hlavnej dopravnej trasy – Lučenec – Detva – časová a priestorová dostupnosť do obce, – možnosti pre voľno časové aktivity detí – detské ihrisko, park, – kvalitná miestna knižnica, požiarna ochrana a dom smútku, – základná vybavenosť obce – elektrina, možnosti športového vyžitia, pokrytie územia signálom mobilných operátorov, – činnosť spolkov – požiarnici, združenie žien Slovenska,	<ul style="list-style-type: none"> – absencia chodníkov v obci, potreba rekonštrukcie miestnych komunikácií a osvetlenia obce, – absencia vodovodu, kanalizácie, ČOV, plynofikácie, – málo možností zamestnať sa v obci, slabé podnikateľské prostredie, nízka životná úroveň jej obyvateľov, – nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva, – zaostalosť obce – nedostatočne rozvinutá sieť obchodov a služieb pre miestnych a turistov, – absencia zariadení pre mládež – nezariadený klub mladých, chýbajúca telocvičňa, nedostojné kultúrne zariadenia a možnosti kultúrneho vyžitia, – absencia verejne prístupného internetu, – slabý informačný systém v obci – slabá propagácia a informovanosť o obci – chýbajúca informačná tabuľa, – nízka úroveň zdravotnej starostlivosti – absencia sociálneho systému obce,
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> – rekonštrukcia poškodenej infraštruktúry a vybudovanie novej základnej vybavenosti obce – vodovod, kanalizácia, ČOV, plynofikácia, – podpora detí a mládeže – zriadenie škôlky, rekonštrukcia a dobudovanie ihriska, – podpora zo strany Európskej únie, – členstvo v združeniach Javor a Srdce – spolupráca s okolitými obcami na spoločných projektoch – schopné vedenie obce – spolupráca s chatármi, – využitie daností územia pre rozvoj turistiky a s tým súvisiaci rozvoj vidieka celého regiónu – vybudovanie turistických chodníkov a cyklotrás – lokalita pod vrchom Javor, – rýchlostná komunikácia a dopravný uzol pri obci Mýtina, – vytváranie príležitostí pre mladých a nezamestnaných s cieľom ich udržania v obci – nové pozemky a bytová výstavba,	<ul style="list-style-type: none"> – nezáujem občanov o veci verejné a rozvoj vlastnej obce, – doterajšia pasivita miestnych obyvateľov a vedenia obce, – nepremyslené kroky rozvoja – absentujúca stratégia rozvoja obce, – odchod mladých ľudí z obce za prácou do zahraničia – migrácia vzdelanej pracovnej sily – hrozba vylúdenia, – znečistenie obce a jej okolia nezodpovednými obyvateľmi a návštevníkmi obce, – zvyšovanie nezamestnanosti v regióne, – rozpočet štátu a ekonomická situácia obce – nedostatok finančných zdrojov, – nedostatok finančných prostriedkov pre rozvoj obce.

4. Identifikácia a analýza problémov

Východiskom pre identifikáciu a analýzu problémov je stav a potenciál rozvoja obce popísaný v analytickej časti tohto dokumentu. Tá obsahuje analýzu jednotlivých oblastí na základe popisu charakteristík súčasného stavu s ohľadom na identifikáciu a analýzu problémov a ich príčin, s prípadným zdôvodnením.

Podrobný popis nedostatkov obce ako aj jej silných stránok a príležitostí bol získaný realizáciou dotazníkového prieskumu medzi občanmi obce. Zhrnutie uvedeného prieskumu je spracované štatistickým vyhodnotením a z časti je popísané opisnou formou a z časti spracované v štandardnej štruktúre metódou SWOT analýzy.

Univerzálna analytická metóda SWOT analýzy slúži pre jednotnú identifikáciu a formalizáciu výsledkov analýz so zameraním na rýchly prehľad o dobrých a zlých stránkach, možnostiach zlepšenia, predpokladov a rizík rozvoja.

V ďalšom kroku sledujeme opis jednotlivých skutočností na stránke slabých stránok a ohrození obce, ktoré sú graficky zhrnuté do schémy problémových oblastí rozvoja obce s ohľadom na silné stránky a možnosti rozvoja (grafické znázornenie vid' v prílohe). Tento grafikon spolu so SWOT analýzou umožní stanoviť základné disparity rozvoja obce na jednej strane a kľúčové faktory rozvoja (vyplývajúce zo silných stránok obce a jej príležitostí) na strane druhej. Kľúčové faktory rozvoja umožňujú formalizovať "víziu obce" do strategického cieľa, následne vybrať a určiť priority rozvoja obce.

4.1 Definovanie problémových oblastí rozvoja obce

Spracovaním analýz (audit zdrojov, dotazníkový prieskum a SWOT analýza) sme získali nasledovné hlavné problémové oblasti rozvoja obce Píla, ako aj jej možné kľúčové faktory rozvoja, od ktorých by sa mal rozvoj obce a jej blízkeho okolia odvíjať.

Analýzou boli naznačené hlavne **tieto problémové oblasti**:

- a) územie a životné prostredie
- b) technická infraštruktúra
- c) sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť
- d) ľudské zdroje
- e) ekonomika a podnikateľské prostredie, zamestnanosť
- f) propagácia a informovanosť

a) územie a životné prostredie

Obec Píla sa nachádza v rázovitom vidieckom prostredí pod úpäťm vrchu Javor v severozápadnej časti Regiónu Novohrad na hranice okresov Detva a Lučenec. Uvedená lokalizácia predstavuje z hľadiska jej rozvoja silnú stránku, nakoľko ponúka rozvojový potenciál hlavne v oblasti cestovného ruchu, turistiky, či putovania a agroturistiky. Z hľadiska života miestneho obyvateľstva ide o prostredie v kľudnom podhorskom prostredí charakteristické s čistotou prostredia a krásou okolitej prírody. Atraktivnosť prostredia zvyšuje aj poloha obce v bezprostrednej blízkosti hlavného cestného ťahu v smere Bratislava – Košice južnou trasou. Uvedená skutočnosť predstavuje blízkosť z hľadiska príchodu návštevníkov obce, ktorých cieľom by hlavne malo byť poznanie a realizácia turistických aktivít – výstup na vrch Javor, cykloturistika, či pešia turistika, na ktoré ma obec Píla všetky potrebné atribúty rozvoja hlavne teda pre oblasť cestovného ruchu.

Z hľadiska rozvoja obce na báze využitia daností jej lokality – hodnoty vidieka v prenesenom slova zmysle pre potreby rozvoja obce hrozí reálne nebezpečenstvo poškodenia a znečistenia životného prostredia. V obci v súčasnej dobe absentujú odpadkové koše, či zberné kontajnery, ktorých potreba je značná hlavne v chatovej oblasti lazníckej časti osídlenia obce, ktorá nie je trvalo obývaná a z toho dôvodu nie sú súčasťou chat trvalé odpadové koše. Nedisziplinovanosť obyvateľov, nakladanie s odpadom miestnych chatárov, či návštevníkov obce sa ukazuje ako reálne nebezpečenstvo a brzda rozvoja obce Píla do budúcnosti.

Jedinečnosť prostredia, lokalita územia a v ňom sa nachádzajúci existujúci potenciál prezentujú možnosti, na ktorých je možné v tomto priestore do budúcnosti zakladať rozvoj obce.

b) technická infraštruktúra

Za najväčší problém rozvoja obce Píla v súčasnom období možno pokladať vybavenie obce technickou infraštruktúrou. V obci absentuje vodovod, kanalizácia s čističkou odpadových vôd, plynofikácia, ktoré v značnej miere eliminujú úroveň kvality života miestnych obyvateľov. Tej sa dotýka aj kvalita miestnych komunikácií a hlavne absencia chodníkov v obci, ktorá je citeľná hlavne v zimnom období v čase sneženia a mrznutia. Z hľadiska technickej infraštruktúry a vybavenia obce Píla je v obci spokojnosť so stabilnou elektrickou sieťou, postačujúcim pokrytím signálu mobilných operátorov, pričom miera nespokojnosti bola prezentovaná s dostupnosťou internetovej siete a verejne voľného prístupu na internet.

Predpoklad na zlepšenie tohto stavu je odrazom finančných možností obce v oblasti realizácií investičných zámerov podobného charakteru.

Rozvoj obce s cieľom zvýšenia kvality života miestnych obyvateľov je spojený aj s rozvojom cestovného ruchu a využitia daností prostredia, v ktorom sa obec nachádza. Vybudovaná cyklotrasa na vrch Javor, či turistické chodníky dávajú v prípade ich perspektívneho využitia obcou značný potenciál rozvoja obce Píla, čím si môže v istej miere obec zabezpečiť príjem do miestnej pokladne a aj takýmto spôsobom môcť prispieť ku krytiu nákladov potrebných k realizácii vyššie uvedených investičných aktivít.

c) sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť

Z hľadiska občianskej vybavenosti v obci Píla sa za najväčší nedostatok podľa výsledkov dotazníkového prieskumu považuje absencia širšej obchodnej siete ako aj siete služieb pre miestnych obyvateľov, resp. turistov, nakoľko sa miestni obyvatelia vyjadrili, že „za všetkým treba dochádzať“. Občania by radi uvítali v obci zriadenie ambulancie praktického lekára, čo by riešilo problém a nedostatky všeobecnej zdravotnej starostlivosti v obci a tak isto by zvýšilo možnosti zabezpečenia starostlivosti o starých a chorých obyvateľov obce. Pozitívnym prínosom pre obyvateľov obce by bolo aj zriadenie opatrovateľskej služby v obci, ktorá tiež obyvateľom, hlavne tým starším a nevládnym v súčasnosti chýba. Dopytovaným zariadením zo strany obyvateľov obce je aj domov dôchodcov, ktorý v súčasnom období v obci chýba.

Z hľadiska rozvoja obyvateľov obce prostredníctvom možností kultúrno-spoločenského, resp. športového využitia v obci absentujú niektoré zariadenia. Chýba priestor pre telesnú kultúru obyvateľov hlavne mimo letného obdobia, multifunkčné asfaltové ihrisko využiteľné pre futbal, basketbal, či volejbal a iné športy. Kultúrny dom v obci je pre potreby obce postačujúci, ale potrebuje rekonštrukciu svojich priestorov, hlavne však sociálnych zariadení. Z hľadiska rozvoja detí a mládeže je potrebné v obci revitalizovať miestny park a doplniť ho o atrakcie, a tým zvýšiť možnosti hier a zábavy pre deti, ktorých je v obci dostatok. Na základe tejto skutočnosti obyvatelia obce ako jednu z požiadaviek v rámci dotazníkového prieskumu uviedli zriadenie materskej školy – škôlky v priestoroch obce.

Viac ako 35% obyvateľov obce, ktorí sa zúčastnili na dotazníkovom prieskume, považuje kvalitu života v obci Píla za dobrú, 58,82% za priemernú. K zvýšeniu tohto ukazovateľa prispeje aj zachovanie a následne rozvinutie nielen výročných tradičných kultúrno-spoločenských, resp. športových akcií organizovaných na úrovni obce, ktoré jednak obec zviditeľnia, ale aj prispievajú k rozvoju vlastných obyvateľov. Naplniť tento cieľ pomôže dobudovanie uvedenej infraštruktúry, čím sa zvýši aj záujem miestnych obyvateľov o dianie v obci a jej rozvoj ako taký.

Úspešné riešenie sociálneho programu obce Píla dáva predpoklady k zvýšeniu kvality života občanov obce všetkých generácií, čo ich tiež značnou mierou príme k zotrvaní v obci.

d) ľudské zdroje

Štruktúra ľudských zdrojov v obci Píla má svoje klady aj zápory. Z hľadiska rozvoja obce je pozitívnym javom veková štruktúra miestneho obyvateľstva, kde viac ako 1/4 z obyvateľov je vo veku do 19 rokov a ďalšia takmer 1/4 (23,78%) je vo veku od 20 do 34 rokov. 18,88% obyvateľov obce, čo je takmer ďalšia 1/5, je vo veku 35 – 49 rokov. Uvedená skutočnosť predstavuje obec Píla ako obec mladú, per-

spektívnu a z hľadiska rozvoja a akčnosti snád' aj vitálnu. Má k tomu vzhľadom na uvedené skutočnosti značné predpoklady.

Tienistou stránkou je vzdelanostná úroveň miestneho obyvateľstva. Z celkového počtu obyvateľov obce Píla má takmer 30% (29,92%) len základné vzdelanie, učňovské vzdelanie absolvovala viac ako ¼ obyvateľov (25,38%), úplné stredné učňovské s maturitou 8,71% obyvateľov obce, úplné stredné odborné s maturitou 11,74% a vysokoškolské len 2,65% miestnych obyvateľov. Uvedená štruktúra vyjadruje nutnosť riešiť vzniknutý stav v rámci obyvateľstva dodatočným vzdelávaním, realizáciou rekvalifikačných kurzov a tým prispieť k zvýšeniu hodnoty a uplatniteľnosti obyvateľov jednak na trhu práce, ale aj v živote.

Celkovo demografický vývoj v obci je podmienený aj pohybom obyvateľstva. Prirodzený pohyb obyvateľov – pôrodnosťou a úmrtnosťou je na relatívne stabilnej úrovni. Pozitívom je rast počtu obyvateľov obce za sledované obdobie rokov 2004 – 2006, ktorý bol spôsobený prisťahovaním nových obyvateľov do obce. Na počet reálne zdržiavajúcich a bývajúcich obyvateľov obce má značný vplyv aj odchod mladých ľudí za prácou do iných lokalít, príp. do zahraničia. Tento jav značne oslabuje obec Píla vo svojom rozvoji a javí sa ako ohrozujúci a determinujúci faktor rozvoja obce ako celku v budúcnosti.

Dôkazom toho je aj účasť na dotazníkovom prieskume, kde respondentov v dôchodkovom veku bolo cez 20% a podobnú skupinu tvorili respondenti v preddôchodkovom veku. 2/5 respondentov bolo vo veku 20 – 39 rokov, čo z hľadiska záujmu mladej generácie nie je až také zlé. Snaha a ciele mladých ľudí sú východiskom pre vytvorenie prostredia a podmienok pre nich, resp. strednú generáciu, ktorá by mala byť hybnou silou rozvoja, aby mladí ľudia z obce neodchádzali, ale usadili sa v nej a plánovali v nej svoju budúcnosť. Je potrebné nielen mladej generácii dať možnosť a priestor na sebarealizáciu, nakoľko tento priestor podľa výsledku dotazníkového prieskumu v súčasnosti nemajú, resp. nevidia žiadne možnosti a priestor sebarealizácie. To však podmieňuje vývoj v iných oblastiach rozvoja – sociálna, ekonomická, vybavenie infraštruktúry, zabezpečenie voľno časových aktivít a priestorov pre deti a mládež, služby pre obyvateľov ap.

Samostatnú časť a možnosť rozvoja obce Píla predstavuje existencia vidieckeho laznického osídlenia, ktoré sa postupne mení na chatovú oblasť. Príslušnosť tejto lokality k obci Píla dáva hlavne z hľadiska ľudských zdrojov nepriamu možnosť podpory rozvoja obce práve zo strany majiteľov týchto usadlostí, či chát. Perspektíva rozvoja v tomto smere teda predstavuje iniciatívu vedenia obce Píla o nadviazanie užšej spolupráce obyvateľmi chatovej oblasti.

e) ekonomika a podnikateľské prostredie, zamestnanosť

Podnikateľské prostredie v obci Píla nie je podľa výsledkov dotazníkového prieskumu na dobrej a uspokojivej úrovni. V obci nevyvíja svoju činnosť žiadna spoločnosť vyššej právnej formy, tzn. realizácia podnikateľských zámerov je teda nedostatočnou, a vlastne nulovou podporou pre tvorbu pracovných miest a možností zamestnania sa v obci. Z radov obyvateľov 10 z nich sú držiteľmi živnostenského oprávnenia a vyvíjajú svoju činnosť v skromných podmienkach.

Z hľadiska zamestnanosti väčšina obyvateľov mala svoje pracovné miesto v priemyselnom podniku Lovinit a.s. Lovinobaňa, avšak ukončenie činnosti tohto subjektu prinieslo nutnosť hľadať si zamestnanie inde. Alternatívou sa stal podnik PPS Group, a.s. Detva, v ktorom našlo zamestnanie množstvo tých, ktorí pracovali práve v podniku Lovinobani. Uvedený stav nemal preto až taký negatívny vplyv na nárast počtu uchádzačov o zamestnanie z radu obyvateľov obce Píla. Priamym dôsledkom tohto stavu je vyššie uvedená migrácia obyvateľstva smerom von z obce.

Problémom obce a brzdou v jej rozvoji je nedostatočné využívanie potenciálu predstavujúceho polohu vhodnú pre rozvoj cestovného ruchu založeného na báze využitia krásy krajiny a vidieckeho prostredia. Ponuka, ktorá doteraz nebola vhodným spôsobom pripravená zo strany obce, ale aj participácia miestnych obyvateľov na jej tvorbe, dávajú do budúcnosti predpoklad zvýšenia príjmu do obecnej pokladnice, rast zamestnanosti miestneho obyvateľstva a následne i rast ekonomickej prosperity obce, ale aj k zvýšeniu kvality života miestneho obyvateľstva.

Rast ekonomickeho rozvoja obce je podmienený aj dobudovaním chýbajúcej infraštruktúry – či už základnej, alebo infraštruktúry cestovného ruchu – turistické značenie, turistická informačná kancelária, cyklotrasy ap. Zvládnutie týchto podmienok sa zdá ako relevantná hrozba vo vlastnom rozvoji obce. Dopravná dostupnosť, plánovaná rýchlostná komunikácia v blízkosti obce v budúcnosti, rozvoj cestovného

ruchu (agroturistika, putovanie, cyklotrasy) dávajú obci Píla reálnu šancu na jej rozvoj aj po ekonomickej stránke.

g) propagácia a informovanosť

Propagácia a informovanosť ako základné prvky komunikácie obce jednak k vlastným obyvateľom a jednak navonok k okolitému svetu patrí nepochybne k základným kritériám úspešného napredovania obce ako celku.

Názory obyvateľov obce Píla získané v dotazníkovom prieskume prezradili nespokojnosť v radoch obyvateľov aj s komunikačným systémom obce – smerom k vlastným obyvateľom, ale aj smerom von z obce. Z toho pramení nedostatok informácií (absentujú informačné tabule v obci), podpora rozvoja zo strany miestnych obyvateľov k rozvoju vlastnej obce a v neposlednom rade aj vzbudenie ich iniciatívy a aktivity niečo urobiť pre rozvoj obce.

Vhodná prezentácia ponuky obce zhrnutej v jednotlivých produktových balíkoch, ktoré je schopná obec ponúknuť, dáva predpoklad k ďalšiemu efektívnejšiemu rozvoju obce ako celku. Uvedeným spôsobom sa súčasne zabezpečí i zvýšená návštevnosť obce a jej poznanie na verejnosti. Všetko toto je však podmienené eliminovaním vyššie uvedených problémových oblastí, tzn. hlavne dobudovaním chýbajúcej príp. vybudovaním novej infraštruktúry potrebnej k naplneniu stanovených cieľov (oblasť ekonomiky a podnikania, cestovného ruchu, ľudských zdrojov a sociálnej oblasti).

Syntézu uvedených problémov – kritických oblastí rozvoja obce Píla prezentuje **štruktúra vzájomného vplyvu problémov** (t.j. schéma problémových oblastí rozvoja obce vid' v prílohe), ktorý sumarizuje a znázorňuje súvislosť jednotlivých problémových oblastí v obci navzájom. Uvedená syntéza následne určuje potrebné smery rozvoja obce Píla v ďalšom období.

4.2 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádza z analýz SWOT. Účelom tejto analýzy je spresnenie a výber kľúčových oblastí, kam by mala smerovať podpora s maximálnym využitím faktorov rozvoja. Tým sa zabezpečí čo najvyššia adresnosť tohto rozvojového dokumentu. Pre určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja platí:

silné stránky + príležitosti = faktory rozvoja

slabé stránky + ohrozenia = disparity

Medzi kľúčové disparity vyplývajúce teda zo slabých stránok a ohrození a hlavné faktory rozvoja vyplývajúce zo silných stránok a príležitostí možno zaradiť:

Kľúčové disparity rozvoja obce

- nevybudovaná základná vybavenosť obce – infraštruktúra – vodovod, kanalizácia, čistička odpadových vôd, plynofikácia, chodníky a potreba rekonštrukcie existujúcej infraštruktúry – miestne komunikácie a osvetlenie obce,
- nevyužitý rozvojový potenciál obce vyplývajúci z geografických daností obce a geomorfologického členenia oblasti, v ktorej sa obec nachádza,
- absencia občianskej vybavenosti a potreba rekonštrukcie existujúcej – park, klubovňa, rozšírená obchodná sieť a sieť služieb pre obyvateľov a prichádzajúcich návštevníkov obce, materská škola, športové a kultúrne zariadenia pre deti a mládež, ako aj ostatých obyvateľov obce – rozvoj kultúrneho života v obci,
- slabé podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti v obci – zvyšovanie nezamestnanosti v regióne,

- nezájem obyvateľov o veci verejné a rozvoj vlastnej obce, nízka vzdelanostná úroveň obyvateľov,
- nedostatočné finančné zdroje pre rozvoj obce, slabá informovanosť a propagácia obce, zaostalosť obce.

Hlavné faktory rozvoja obce

- kvalitné životné prostredie a pekné okolie obce – blízky kontakt ľudí s prírodou, poloha obce neďaleko hlavného cestného ťahu Bratislava – Košice južnou trasou,
- značný potenciál pre rozvoj cestovného ruchu na báze putovania, turistiky, cykloturistiky, príp. agroturistiky – dostatok voľnej pracovnej sily,
- pozitívna veková štruktúra obyvateľstva – podpora rastu a rozvoja detí a mládeže v obci – tvorba podmienok pre život mladej generácie v obci s cieľom jej udržania v obci,
- rastúca imigračná krivka v posledných rokoch – rast počtu obyvateľov na základe prisťahovania sa do obce – obec sa stáva vyhľadávaným miestom života mladých ľudí,
- spolupráca s ostatnými obcami v rámci združení – spoločný rozvoj obcí v jednotlivých oblastiach,
- možnosť čerpania finančných prostriedkov z verejných zdrojov – Eurofondy.

STRATEGICKÁ ČASŤ

5. Vízia obce

„Obec Píla predstavuje vidiecke sídlo v severozápadnej časti regiónu Novohrad pod úpäťm vrchu Javor, ktoré okrem krás vyplývajúcich z charakteru krajiny a umiestnenia obce v lone podhorskej prírody ponúka svojim obyvateľom plnohodnotné miesto pre život charakteristické základnými prvkami vysokej kvality života.“

„V obci je vybudovaná komplexná základná infraštruktúra – vodovod, plynofikácia, kanalizácia a čistička odpadových vôd. Súčasťou obce sú vybudované chodníky, upravené miestne komunikácie a centrum obce s ihriskom pre deti a šport predstavuje pýchu obce.

Obyvatelia obce, ktorých počet rastie, majú v obci prácu, ale aj možnosti vlastnej sebarealizácie – priestory obce ponúkajú možnosti na podnikanie hlavne v oblasti služieb cestovného ruchu.

V okolí obce sú vybudované náučné pešie a poznávacie cyklistické chodníky.

Obec Píla sa stará o osobnostný rast svojich obyvateľov a to v oblasti dodatočného vzdelávania. K tomu prispievajú aj organizované vzdelávacie a rekvalifikačné kurzy. Súčasťou života v obci sú nielen výročné kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré motivujú miestnych obyvateľov k pomoci pri organizácii podobných akcií, ale aj k iným aktivitám smerujúcim k podpore rozvoja vlastnej obce.

Obec má vypracovaný komunikačný systém medzi obyvateľmi obce a jej vedením, k čomu využíva verejne prístupný internet. Internetová prezentácia obce formou www stránky je samozrejmosťou a slúži ako vhodný prezentačný prvok obce pred širokou verejnosťou.

V obci sú zriadené služby požadované jej obyvateľmi – rozšírená obchodná sieť, materská škola, ambulancia lekára, prostredníctvom ktorej chorí a nevládni obyvatelia dostanú potrebnú lekársku starostlivosť. Svoje miesto má aj domov dôchodcov.

Píla sa stáva vyhľadávaným miestom života na vidieku hlavne pre mladých ľudí prichádzajúcich z miest, ktorí hľadajú pokojný, kľudný a plnohodnotný život v ekologicky čistom, príjemnom a krásnom prostredí vidieckeho charakteru.“

6. Stratégia rozvoja obce

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja.

Na základe uvedených skutočností a v súlade s jednotlivými národnými a regionálnymi programami bola vytvorená rozvojová stratégia obce Píla vychádzajúca z opisu strategických prístupov predstaviteľov obce vrátane akceptácie názorov obyvateľov k jej rozvoju. Naplnenie tejto stratégie smeruje k dosiahnutiu vízie obce Píla ako cieľovému stavu vo svojom rozvoji.

Ciele, resp. prioritné oblasti rozvoja obce tvoria hierarchicky usporiadanú štruktúru, na ktorej vrchole sa v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Píla nachádza strategický cieľ. Prioritné oblasti rozvoja obce predstavujú charakteristiku cieľového stavu už na detailnejšej úrovni s jasnejším a výstižnejším pomenovaním. Jednotlivé priority vymedzujú prioritné oblasti strategického plánovania obce, ktoré nadväzujú stratégiu rozvoja obce. Je potrebné, aby priority boli zosúladené s prioritami nadradených programových dokumentov (najmä Programom hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja BBSK).

Stratégiu rozvoja obce a jej ciele je možné bližšie špecifikovať ako cieľové smerovanie snahy o:

- zlepšenie podmienok pre rast životnej úrovne obyvateľov obce,
- podporovanie podmienok pre kontinuálny rast hospodárskej základne obce,
- zlepšenie kvality životného prostredia,
- všestranný a trvalo udržateľný rozvoj obce.

6.1 Strategický cieľ obce

Strategický cieľ obce predstavuje a určuje smer, ktorým by sa obec mala uberať, aby dosiahla stanovenú víziu. Popisuje všeobecné snahy predstaviteľov obce a tiež samotných jej obyvateľov o celkový rozvoj obce Píla. Konkretizovaním daných snáh, ich spresnením a špecifikáciou tak možno formulovať strategický cieľ rozvoja obce, ktorý formuluje dlhodobú orientáciu zameranú na dosiahnutie želaného stavu v obci Píla.

Na základe získaných podkladov z analýz súčasného stavu (audit zdrojov), názorov obyvateľov zúčastnených na dotazníkovom prieskume a získanej sumarizácie problémov obce bol **stanovený strategický cieľ rozvoja obce Píla nasledovne:**

Postupnými krokmi zabezpečiť komplexný rozvoj obce Píla na báze realizácie investičných aktivít predstavujúcich vybudovanie základnej infraštruktúry obce (vodovod, kanalizácia, ČOV, plynifikácia). Následne postupným napĺňaním ostatných stanovených rozvojových priorit obce Píla zabezpečiť jej trvalo udržateľný rozvoj hlavne využitím miestneho rozvojového potenciálu, čím sa dosiahne vytvorenie vhodných podmienok pre rast kvality života a životnej úrovne miestnych obyvateľov s ohľadom na dodržanie kritérií a podmienok tvorby a ochrany životného prostredia v obci a jej okolí.

6.2 Prioritné oblasti rozvoja obce, ciele, opatrenia a aktivity

Pre zabezpečenie naplnenia a dosiahnutia strategického cieľa rozvoja obce Píla je potrebné dosiahnuť naplnenie cieľov v jednotlivých prioritných rozvojových oblastiach, ktoré sú odrazom štruktúry problémových oblastí rozvoja. Tie vzišli z auditu zdrojov, dotazníkového prieskumu a následnej SWOT analýzy. Vychádzajúc z uvedeného **prioritné oblasti rozvoja obce Píla sú:**

- Priorita č. 1: Budovanie a rekonštrukcia základnej infraštruktúry obce
- Priorita č. 2: Budovanie a rekonštrukcia občianskej a sociálnej vybavenosti obce
- Priorita č. 3: Rozvoj sociálnej oblasti v obci

Priorita č. 4: Rozvoj ľudských zdrojov

Priorita č. 5: Podpora ekonomického rozvoja obce, zamestnanosti a podnikania v obci

Priorita č. 6: Rozvoj informačného a komunikačného systému v obci a podpora propagácie a zviditeľnenia obce

Priorita č. 7: Tvorba a ochrana životného prostredia

Pre dosiahnutie rozvoja prioritných oblastí je potrebné špecifikovať ich dielčie ciele, opatrenia a následne aktivity potrebné k plánovanému rozvoju.

PRIORITA Č. 1: BUDOVANIE A REKONŠTRUKCIA ZÁKLADNEJ INFRAŠTRUKTÚRY OBCE

Cieľ 1.1: Budovanie verejného vodovodu, kanalizácie, ČOV a plynofikácia obce

Opatrenie 1.1.1: Výstavba verejného vodovodu

Aktivita 1.1.1.1: Projekt verejného vodovodu a vodojemu v obci Píla

Opatrenie 1.1.2: Výstavba kanalizácie a čističky odpadových vôd (ČOV) v obci Píla

Aktivita 1.1.2.1: Projekt kanalizácie v obci Píla

Aktivita 1.1.2.2: Projekt ČOV v obci Píla, resp. napojenie kanalizácie na ČOV

Opatrenie 1.1.3: Plynofikácia obce Píla

Aktivita 1.1.3.1: Projekt plynofikácie obce Píla

Cieľ 1.2: Rekonštrukcia miestnych komunikácií a dobudovanie chodníkov s odvádzaním dažďových vôd a výsadbou zelene

Opatrenie 1.2.1: Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci Píla

Aktivita 1.2.1.1: Rekonštrukcia ciest III. triedy v obci Píla

Aktivita 1.2.1.2: Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci Píla

Opatrenie 1.2.2: Vybudovanie chodníkov v obci

Aktivita 1.2.2.1: Výstavba chodníkov v obci Píla

Cieľ 1.3: Rekonštrukcia verejného priestranstva, parku, zastávky a verejného rozhlasu a osvetlenia

Opatrenie 1.3.1: Dispozičné riešenie vzhľadu námestia v obci – rekonštrukcia parku v obci

Aktivita 1.3.1.1: Revitalizácia miestneho parku

Opatrenie 1.3.2: Úprava námestia v obci

Aktivita 1.3.2.1: Projekty úpravy verejného priestranstva a zastávky v obci Píla

Opatrenie 1.3.3: Rekonštrukcia verejného rozhlasu a verejného osvetlenia

Aktivita 1.3.3.1: Projekt rekonštrukcie verejného rozhlasu – II. etapa

Aktivita 1.3.3.2: Projekt rekonštrukcie verejného osvetlenia

Cieľ 1.4: Budovanie infraštruktúry cestovného ruchu v okolí obce

Opatrenie 1.4.1: Budovanie cyklotrás a turistických chodníkov

Aktivita 1.4.1.1: Budovanie turistických chodníkov, ich značenie a príprava

Cieľ 1.5: Budovanie ostatnej občianskej vybavenosti v obci

Opatrenie 1.5.1: Sprístupnenie stavebných pozemkov v obci

Aktivita 1.5.1.1: Majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov s výstavbou inžinierskych sietí pre novú individuálnu výstavbu

Opatrenie 1.5.2: Pomoc mladým rodinám v otázke bývania

Aktivita 1.5.2.1: Výstavba bytového domu pre mladé rodiny

Ciel' 1.6: Internetizácia verejnej správy a obce Píla

Opatrenie 1.6.1: Zabezpečenie bezpečného vysoko rýchlostného internetu do obce Píla

Aktivita 1.6.1.1: Projekt internetizácie verejnej správy a verejne prístupného internetu v obci

PRIORITA Č. 2: BUDOVANIE A REKONŠTRUKCIA OBČIANSKEJ A SOCIÁLNEJ VYBAVENOSTI OBCE

Ciel' 2.1: Rekonštrukcia administratívnych priestorov obce

Opatrenie 2.1.1: Rekonštrukcia budovy obecného úradu a kultúrneho domu

Aktivita 2.1.1.1: Realizácia projektu rekonštrukcie obecného úradu a kultúrneho domu

Opatrenie 2.1.2: Rekonštrukcia sociálnych zariadení v budove obecného úradu a kultúrneho domu

Aktivita 2.1.2.1: Realizácia projektu rekonštrukcie sociálnych zariadení v budove obecného úradu a kultúrneho domu

Ciel' 2.2: Budovanie školskej infraštruktúry v obci

Opatrenie 2.2.1: Výstavba, resp. zriadenie materskej školy – škôlky v obci

Aktivita 2.2.1.1: Projekt materskej školy – škôlky v obci Píla

Ciel' 2.3: Budovanie zdravotnej a sociálnej infraštruktúry v obci

Opatrenie 2.3.1: Zriadenie priestorov ambulancie praktického lekára v obci a rozvoj sociálnej starostlivosti

Aktivita 2.3.1.1: Zriadenie priestorov ambulancie praktického lekára

Aktivita 2.3.1.2: Zriadenie ošetrovateľskej služby pre starých, chorých a nevládných obyvateľov obce – príprava priestorov

Ciel' 2.4: Budovanie športovej vybavenosti obce

Opatrenie 2.4.1: Rozšírenie existujúcich športových zariadení

Aktivita 2.4.1.1: Úpravy a rekonštrukčné práce na existujúcich športových zariadeniach – ihrisko v parku a priestory posilňovne

Opatrenie 2.4.2: Výstavba nových športových zariadení a ihrísk voľnočasového využitia pre deti a mládež

Aktivita 2.4.2.1: Projekty ihriska, detského ihriska, klubu mladých

Aktivita 2.4.2.2: Výstavba bazénu v obci

Aktivita 2.4.2.3: Výstavba lyžiarskeho vleku v blízkosti obce

PRIORITA Č. 3: ROZVOJ SOCIÁLNEJ, KULTÚRNEJ A ŠPORTOVEJ OBLASTI V OBCE

Ciel' 3.1: Rozvoj sociálnej starostlivosti o starých s nevládnymi občanov

Opatrenie 3.1.1: Zavedenie systému starostlivosti o starých a nevládnymi občanov

Aktivita 3.1.1.1: Aplikácia systému sociálnej starostlivosti v obci – opatrovateľská služba

Ciel' 3.2: Rozvoj kultúrno-spoločenského, športového a duchovného života v obci

Opatrenie 3.2.1: Realizácia kultúrnych, spoločenských, športových, kultúrnych a duchovných akcií

Aktivita 3.2.1.1: Memoriál Dušana Sihelského – nohejbalový turnaj

Aktivita 3.2.1.2: Stolnotenisový turnaj o pohár starostu obce

Aktivita 3.2.1.3: Petro-Pavlovská zábava

Ciel' 3.3: Podpora rozvoja mládeže

Opatrenie 3.3.1: Podpora angažovanosti mládeže do rozvojových aktivít obce

Aktivita 3.3.1.1: Realizácia podporných programov pre rozvoj mládeže v obci

Opatrenie 3.3.2: Projekty v oblasti športu, vzdelania, kultúrno-spoločenského vyžitia

Aktivita 3.3.2.1: Participácia obce na realizácii projektov, ktorých hlavnými nositeľmi je mládež – kultúrne, spoločenské, vzdelávacie, športové

PRIORITA Č. 4 ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

Ciel' 4.1: Zvýšenie vzdelanostnej úrovne miestneho obyvateľstva

Opatrenie 4.1.1: Vzdelávanie v oblasti PC zručností a IK technológií ako možnosť zvýšenia potenciálu uplatnenia sa na trhu práce

Aktivita 4.1.1.1: Kurzy používania PC

Opatrenie 4.1.2: Vzdelávanie v oblasti cudzích jazykov – zvyšovanie potenciálu uplatnenia sa na trhu práce

Aktivita 4.1.2.1: Kurzy cudzích jazykov

Opatrenie 4.1.3: Podpora podnikateľského, právneho a manažérskeho vzdelávania

Aktivita 4.1.3.1: Kurzy zvyšovania podnikateľského a právneho vedomia obyvateľov

Opatrenie 4.1.4: Podpora zamestnanosti miestnych obyvateľov prostredníctvom absolvovania rekvalifikačných kurzov

Aktivita 4.1.4.1: Kurzy ekonomické, účtovníctvo, základy podnikania

Aktivita 4.1.4.2: Kurzy tradičných remesiel a zručností

Opatrenie 4.1.5: Vzdelávanie zamestnancov miestnej samosprávy a iných subjektov v pôsobnosti obce

Aktivita 4.1.5.1: Kurzy ekonomické, účtovníctvo, PC, cudzie jazyky

Ciel' 4.2: Zlepšenie vzťahu miestneho obyvateľstva k vlastnej obci

Opatrenie 4.2.1: Podpora rozvoja bývania v obci

Aktivita 4.2.1.1: Aktivity smerujúce k zabezpečeniu výhodného získania stavebného pozemku v závislosti od Ciel'a 1.5, Opatrenia 1.5.1 a Aktivity 1.5.1.1 – Majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov s výstavbou inžinierskych sietí pre novú individuálnu výstavbu, resp. Opatrenia 1.5.2 a Aktivity 1.5.2.1 – Výstavba bytového domu pre mladé rodiny

Opatrenie 4.2.2: Tvorba systému na vytvorenie a upevnenie si vzťahu k obci

Aktivita 4.2.2.1: Aktivity vyplývajúce z priority č. 6 – Podpora propagácie a zviditeľnenia obce, rozvoj informačného a komunikačného systému v obci, cieľ 6.1 – Komunikácia obce smerom k svojim občanom

PRIORITA Č. 5: PODPORA EKONOMICKÉHO ROZVOJA OBCE, ZAMESTNANOSTI A PODNIKANIA V OBCE

Ciel' 5.1: Rozvoj podnikania v cestovnom ruchu

Opatrenie 5.1.1: Podpora rozvoja podnikania v oblasti cestovného ruchu

Aktivita 5.1.1.1: Aktivity smerujúce k využitiu rozvojového potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu

Opatrenie 5.1.2: Tvorba produktu a ponuky cestovného ruchu na báze využitia prírodného potenciálu obce

Aktivita 5.1.2.1: Zhrnutie ponuky cestovného ruchu v obci a okolí do súvislého celku – uceleného produktu cestovného ruchu

Aktivita 5.1.2.2: Rozvoj agroturistiky a ponuky vidieckeho turizmu

Ciel' 5.2 Podpora rozvoja podnikateľskej základne – rozvoj služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce

Opatrenie 5.2.1 Príprava priestorov pre tvorbu služieb pre obyvateľstvo a návštevníkov obce

Aktivita 5.2.1.1: Výber a príprava vhodných priestorov v obci pre podnikanie

Opatrenie 5.2.2: Zvýšenie ponuky služieb pre návštevníkov obce

Aktivita 5.2.2.1: Podpora rozvoja služieb pre návštevníkov obce

Opatrenie 5.2.3: Vytvorenie podmienok pre tvorbu služieb pre obyvateľstvo

Aktivita 5.2.3.1: Zabezpečenie nových služieb pre obyvateľstvo v obci

Ciel' 5.3 Podpora tvorby pracovných miest v obci

Opatrenie 5.3.1: Program rozvoja zamestnanosti v obci

Aktivita 5.3.1.1: Aktivačná činnosť nezamestnaných – dočasné pracovné miesta

Aktivita 5.3.1.2: Tvorba dlhodobých pracovných miest obcou na základe využitia vlastného rozvojového potenciálu – rozvoj cestovného ruchu v obci

PRIORITA Č. 6: ROZVOJ INFORMAČNÉHO A KOMUNIKAČNÉHO SYSTÉMU V OBCI A PODPORA PROPAGÁCIE A ZVIDITEL'NENIA OBCE

Ciel' 6.1 Komunikácia obce smerom k svojim občanom

Opatrenie 6.1.1: Príprava informačného systému obce – zabezpečiť podmienky pre efektívnu výmenu informácií medzi obyvateľmi obce a samosprávou

Aktivita 6.1.1.1: Organizácia verejných zhromaždení s občanmi

Aktivita 6.1.1.2: Projekt komunikácie medzi samosprávou a občanom

Aktivita 6.1.1.3: Komunikačný systém prostredníctvom www stránky

Ciel' 6.2 Komunikácia obce smerom k svojmu okoliu

Opatrenie 6.2.1: Prezentácia a propagácia obce pred verejnosťou a potenciálnymi návštevníkmi

Aktivita 6.2.1.1: Vydávanie propagačných materiálov o obci

Ciel' 6.3: Ponuka rozvojového potenciálu a jeho prezentácia

Opatrenie 6.3.1: Tvorba ponuky obce – prírodný a kultúrny a historický potenciál, prezentácia a propagácia obce

Aktivita 6.3.1.1: Ponuka obce na www stránke

Aktivita 6.3.1.2: Vydávanie propagačných materiálov o obci prezentujúcich jej rozvojový potenciál

Ciel' 6.4: Participácia v spoločných projektoch s inými obcami

Opatrenie 6.4.1: Účasť v partnerstvách a združeních s obcami a inými subjektmi

Aktivita 6.4.1.1: Vytvorenie partnerstiev a združení

Opatrenie 6.4.2: Príprava a účasť v spoločných projektoch v rámci vytvorených partnerstiev a združení

Aktivita 6.4.2.1: Spoločné projekty v rámci združení

PRIORITA Č. 7: TVORBA A OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Ciel' 7.1: Podpora environmentálneho vzdelávania miestneho obyvateľstva

Opatrenie 7.1.1: Vytvorenie systému podporujúceho ochranu životného prostredia

Aktivita 7.1.1.1: Organizácia verejných zhromaždení ohľadom nových právnych predpisov týkajúcich sa zberu a likvidácie odpadu

Aktivita 7.1.1.2: Kurzy zvyšovania environmentálneho vedomia obyvateľov

Cieľ 7.2: Zabezpečiť opatrenia proti negatívnym vplyvom na životné prostredie v obci a jej okolí

Opatrenie 7.2.1: Odstránenie dôsledkov poškodenia životného prostredia

Aktivita 7.2.1.1: Rekultivácia čiernych skládok odpadu

Aktivita 7.2.1.2: Čistenie koryta miestneho potoka v obci

Aktivita 7.2.1.3: Umiestnenie odpadových košov pravidelne po celej obci pre separovaný zber

Opatrenie 7.2.2: Vytvorenie predbežných opatrení na zamedzenie prípadov poškodzovania životného prostredia

Aktivita 7.2.2.1: Kontrola vyvážania a likvidácie odpadu

Cieľ 7.3: Zvýšenie efektívnosti zberu a likvidácie odpadu v obci

Opatrenie 7.3.1: Podpora zefektívnenia zberu odpadu v obci a tým eliminácia miery jej znečistenia

Aktivita 7.3.1.1: Separovaný zber a likvidácia odpadu

Pri realizácii strategického cieľa a prioritných rozvojových oblastí je dôležité a potrebné koordinovať aktivity a úsilie obecných subjektov na zabezpečenie vyváženého a trvalo udržateľného sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce. Nemenej dôležité je mobilizovať a pri realizácii využívať všetky dostupné zdroje (národné, regionálne, súkromné a najmä Štrukturálne fondy EÚ).

Formulácia jednotlivých prioritných oblastí vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov, ktoré perspektívne prídu do obce. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia rozvoja obce vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. **Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít**, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spoluprácou verejného a súkromného sektoru príp. verejného sektoru a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov.

Dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať ciele podľa jednotlivých prioritných rozvojových oblastí. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v Programe hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

7.3 Akčné plány

Akčné plány predstavujú súbor konkrétnych **projektov, opatrení a aktivít** smerujúcich k naplneniu strategického cieľa a prioritných oblastí rozvoja obce Píla. Dodávajú dlhodobej vízií žiaduci operatívny aspekt tým, že transformujú prioritné oblasti stratégie do konkrétnych praktických krokov.

Akčné plány sa preto týkajú kratšieho obdobia ako samotná stratégia. Ich plánovací horizont je približne 1 – 3 roky. V niektorých prípadoch sa počíta s neskorším začiatkom realizácie (projekty druhého sledu), po splnení istých nevyhnutných podmienok (napr. majetkové vysporiadanie, získanie investora a pod). Pre zvýšenie efektívnosti implementácie sa odporúča každoročne konkretizovať postup a úlohy pre jednotlivé aktivity.

Akčné plány zhromaždené v tejto kapitole nie sú podrobnými realizačnými projektmi. Ako súčasť dokumentu s dlhodobým plánovacím horizontom môžu mať len charakter rámcových projektov – nemôžu byť príliš podrobné, inak by sa rýchlo stali neaktuálnymi.

Rámcové projekty, ktoré sú súčasťou tohto dokumentu, obsahujú:

- stručný popis daného projektu/aktivity,
- odôvodnenie jeho prínosu pre obec a pre splnenie jedného alebo viacerých strategických cieľov (väzba na cieľ),
- definovanie potrebných krokov podmieňujúcich realizáciu (len v prípade rozsiahlejších projektov)
- stanovenie spôsobu financovania, prípadne odhad nákladov (nie však presného rozpočtu a plánu financovania),
- približné obdobie realizácie,
- určenie zodpovedného subjektu (garanta projektu) a spolupracujúcich subjektov,
- indikátory úspešnosti (v podobe merateľných kvantitatívnych ukazovateľov - len ak nie je účelné posudzovať splnenie projektu v zmysle jeho popisu v stanovenom čase).

Na základe rámcových projektov, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, sa následne pripravujú detailné projekty so žiadosťou o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v zmysle požiadaviek riadiacich orgánov príslušných operačných programov (stanovených v programových doplnkoch operačných programov).

Návrhy projektov sú výsledkom konsenzu s predpokladanými nositeľmi (garantmi), ako aj subjektmi, ktoré budú na realizácii projektov spolupracovať.

Priorita č. 1: Budovanie a rekonštrukcia základnej infraštruktúry obce

Aktivita:	<i>Aktivita 1.1.1.1: Projekt verejného vodovodu a vodojemu v obci Píla</i>
Názov projektu:	<i>Výstavba verejného vodovodu a vodojemu v obci Píla</i>
Zdôvodnenie:	<i>V obci Píla absentuje v súčasnom období verejný vodovod a obec čerpá pitnú vodu len z miestnych studní</i>
Úlohy:	<i>– zabezpečenie finančných prostriedkov – výber dodávateľa stavby – realizácia stavby</i>
Zdroje financovania:	<i>Eurofondy – OP Kvalita životného prostredia Envirofond, dotácie, granty rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>1 000 000 Eur</i>
Termín realizácie:	<i>2019 – 2020</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>počet pripojených domácností na verejný vodovod</i>

Aktivita:	<i>Aktivita 1.1.3.1: Projekt plynofikácie obce Píla</i>
Názov projektu:	<i>Plynofikácia obce Píla</i>
Zdôvodnenie:	<i>Energetická náročnosť a dôraz na ochranu životného prostredia s ohľadom na ochranu a úsporu lesov si vyžadujú náhradu súčasného spôsobu vykurovania v obci drevom, príp. uhlím za kúrenie plynom, čo predpokladá a vyžaduje zavedenie plynofikácie aj do obce Píla.</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none"> <i>– získanie stavebného povolenia – obnova</i> <i>– zabezpečenie finančných prostriedkov</i> <i>– výber dodávateľa stavby</i> <i>– realizácia stavby</i>
Zdroje financovania:	<i>Slovenský plynárenský priemysel, a.s. rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>200 000 Eur</i>
Termín realizácie:	<i>2019</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>počet domácností v obci napojených na plynofikáciu v obci</i>

Aktivita:	<i>Aktivita 1.2.1.1: Rekonštrukcia ciest III. triedy v obci Píla Aktivita 1.2.1.2: Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci Píla</i>
Názov projektu:	<i>Rekonštrukcia miestnej komunikácie – „do Sujov“ – a regulácia miestneho potoka v obci Píla</i>
Zdôvodnenie:	<i>Stav miestnej komunikácie „do Sujov“ predstavuje v súčasnom období len spevnenú plochu zavedenú asfaltovou drťou, ktorej povrch nie je rovný a bezpečný. Na komunikácii je množstvo výtlkov a potrebuje v značnej miere rekonštrukciu. Potrebné je v danom úseku zabezpečiť aj reguláciu miestneho potoka.</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none"> <i>– spracovanie projektovej dokumentácie</i> <i>– získanie stavebného povolenia</i> <i>– spracovanie realizačného projektu</i> <i>– zabezpečenie finančných prostriedkov</i> <i>– výber dodávateľa stavby</i> <i>– realizácia stavby</i>
Zdroje financovania:	<i>Program rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020 granty, dotácie rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>30 000 Eur</i>
Termín realizácie:	<i>2018</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>dĺžka zrekonštruovanej komunikácie</i>

Aktivita:	<i>Aktivita 1.2.2.1: Výstavba chodníkov v obci Píla Aktivita 1.3.2.1: Projekty úpravy verejného priestranstva a zastávky v obci Píla</i>
Názov projektu:	<i>Výstavba chodníka pozdĺž hlavnej cesty v obci a revitalizácia centra obce Píla</i>
Zdôvodnenie:	<i>V obci Píla absentujú chodníky, čím sa zvyšuje nebezpečenstvo pohybu obyvateľov po obci. Najfrekvencovanejšiu komunikáciu v obci predstavuje prístupová komunikácia po centrum obce, kde sa nachádza aj zastávka autobusov a obchody. Výstavba chodníka pozdĺž tejto komunikácie – hlavnej cesty do obce a revitalizácia centra obce (vrátane zastávky) okrem zabezpečenia bezpečnosti miestnych obyvateľov aj skrášľi obec, čím zvýši jej estetickú hodnotu a meno na verejnosti.</i>
Úlohy:	<i>– spracovanie projektovej dokumentácie – získanie stavebného povolenia – spracovanie realizačného projektu – zabezpečenie finančných prostriedkov – výber dodávateľa stavby, realizácia stavby</i>
Zdroje financovania:	<i>Program rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020 dotácie, granty rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>60 000 Eur</i>
Termín realizácie:	<i>2017 – 2019</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>upravené námestie obce, dĺžka vybudovaného chodníka</i>

Aktivita:	<i>Aktivita 1.3.1.1: Revitalizácia miestneho parku Aktivita 2.4.1.1: Úpravy a rekonštrukčné práce na existujúcich športových zariadeniach – ihrisko v parku a priestory posilňovne</i>
Názov projektu:	<i>Revitalizácia miestneho parku v obci Píla</i>
Zdôvodnenie:	<i>V centre obce Píla sa nachádza park, ktorý je v súčasnom období dostatočne využívaný hlavne mladšou generáciou obyvateľov obce – deťmi a mládežou. Vybavenie parku a jeho technické zabezpečenie nie je na požadujúcej úrovni a preto si tieto priestory vyžadujú rekonštrukciu a úpravu s cieľom dosiahnuť dôstojné miesto pre hry, zábavu, šport, ale aj oddych miestnych obyvateľov.</i>
Úlohy:	<i>– zabezpečenie finančných prostriedkov – výber dodávateľa stavby – realizácia stavby</i>
Zdroje financovania:	<i>Program rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020 Program obnovy dediny Priestory, granty, dotácie rozpočet obce</i>
Predpokladané náklady na investíciu:	<i>40 000 Eur</i>
Termín realizácie:	<i>2017 – 2018</i>
Zodpovednosť:	<i>starosta obce</i>
Indikátory plnenia:	<i>upravená plocha parku</i>

IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

7. Zabezpečenie PHSR

Podľa platnej legislatívy SR obec vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje PHSR obce a zabezpečuje jeho plnenie.

Po schválení rozvojového dokumentu obce nastáva vlastná realizácia stanovených priorít a cieľov smerujúcich k dosiahnutiu jeho strategického cieľa, opatrení a úloh. Uskutočnenie aktivít uvedených v PHSR predpokladá určité finančné a administratívne zabezpečenie na úrovni obce.

7.1 Finančné zabezpečenie PHSR – spôsoby financovania rozvoja obce

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu PHSR je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom sú vlastné zdroje obce.

V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal PHSR v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania nenávratných finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov, možností rozpočtu obce, vstupu investorov do obce ap.

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných priorít, cieľov, opatrení a aktivít na základe auditu pripravovaných projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol navrhnutý plán realizácie PHSR obce. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zábery realizovať, kto by mal byť žiadateľom ako aj určuje predpokladané časové rámce realizácie projektových zámerov. Uvedené informácie poskytuje časť 7.3 Akčné plány.

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce.

Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi. Je preto nevyhnutné identifikovať zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu.

Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov budú v zásade pochádzať z troch zdrojov:

- **verejné zdroje (rozpočet obce, štátny rozpočet),**
- **súkromné zdroje,**
- **fondy Európskej únie.**

➤ verejné zdroje

Z prevedenej majetkovej a rozpočtovej analýzy obce je zrejmé, že obec sama nezvládne realizovať po stránke finančnej všetky investície. Dôležité bude preto získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov, predovšetkým fondov EÚ.

V prípade zamietnutia žiadosti o nenávratný finančný príspevok z Európskej únie je potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty bude možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy rozložené na dlhšie časové úseky z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

V súčasnosti majú mestá a obce len minimálne možnosti získania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity (ak nepočítame automatické dofinancovanie príspevku zo štrukturálnych fondov). Väč-

šina štátnych fondov bola zrušená; jediným fondom poskytujúcim aspoň limitovanú nenávratnú finančnú pomoc pre investičné projekty obcí je Štátny fond rozvoja bývania. V minulom období zohrával dôležitú úlohu pri rozvoji environmentálnej infraštruktúry Štátny fond životného prostredia, pričom v súčasnosti bol opätovne vytvorený pod názvom Environmentálny fond. Čerpanie zdrojov z tohto fondu je možné od roku 2005.

Okrem toho sú k dispozícii aj dotácie z výťažku lotérií, štátne dotácie z účelových fondov, financie z Národných projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny), nadácie, neinvestičné fondy, účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...), Svetová banka...

➤ **súkromné zdroje**

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor hľadá primárne ziskovú návratnosť, ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov. V súčasnom období je však investovanie súkromných prostriedkov do neziskových aktivít zatiaľ zriedkavé, rovnako ako v zahraničí je často realizované investovanie na báze Joint Ventures – t. j. podniky so spoločným kapitálovým vkladom verejného subjektu (miestnej samosprávy) a súkromnej spoločnosti.

➤ **fondy Európskej únie**

Po vstupe SR do Európskej Únie sa mestám, obciam a ďalším subjektom otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov EÚ. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity.

Slovenská republika, ako nový členský štát EÚ po prvýkrát čerpala finančné prostriedky z fondov EÚ v oblasti politiky súdržnosti (kohéznej politiky) na základe dokumentu Rámec podpory Spoločenstva v rokoch 2004 – 2006, t. j. v skrátenom programovom období, ktoré sa pre pôvodné členské štáty EÚ 15 začalo už v roku 2000.

Programové obdobie 2007 – 2013 bolo pre Slovenskú republiku prvým programovým obdobím, v ktorom mala možnosť využívať zdroje z fondov EÚ v priebehu celého jeho trvania, a to na základe dokumentu Národný strategický referenčný rámec (ďalej len „NSRR“). V programovom období 2007 – 2013 bola Kohézna politika EÚ realizovaná prostredníctvom cieleného smerovania príspevkov z fondov EÚ na napĺňanie jej **troch hlavných cieľov**, ktorými sú **konvergencia, regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť** a tiež európska teritoriálna spolupráca.

V súčasnosti má Slovensko možnosť čerpať finančné prostriedky v rámci programovacieho obdobia 2014 – 2020, kde sa ponúkajú tieto možnosti rozvojových podpôr:

Operačné programy

Operačný program	Riadiaci orgán	Pridelené finančné prostriedky
<u>Program rozvoja vidieka</u>	MPRV SR	1 559 691 844 €
<u>Operačný program Rybné hospodárstvo</u>	MPRV SR	15 785 000 €
Spolu:		1 575 476 844 €

Operačné programy cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti

Operačný program	Riadiaci orgán	Pridelené finančné prostriedky
<u>Operačný program Výskum a inovácie</u>	MŠVVŠ SR	2 266 776 537 €
<u>Operačný program Integrovaná infraštruktúra</u>	MDV SR	3 966 645 373 €
<u>Operačný program Ľudské zdroje</u>	MPSVR SR	2 204 983 517 €
<u>Operačný program Kvalita životného prostredia</u>	MŽP SR	3 137 900 110 €
<u>Integrovaný regionálny operačný program</u>	MPRV SR	1 754 490 415 €
<u>Operačný program Efektívna verejná správa</u>	MV SR	278 449 284 €
<u>Operačný program Technická pomoc</u>	ÚV SR	159 071 912 €
Spolu:		13 768 317 148 €

Operačné programy cieľa Európska územná spolupráca

Operačný program	Pridelené finančné prostriedky
<u>Programy cezhraničnej spolupráce</u>	550 781 854 €
<u>Programy nadnárodnej spolupráce</u>	468 505 709 €
<u>Programy medziregionálnej spolupráce</u>	514 397 846 €
Spolu:	1 533 685 409 €

7.2 Personálne zabezpečenie PHSR – vytvorenie koordinačných skupín zabezpečujúcich realizáciu plánov z PHSR v budúcnosti

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu PHSR sa proces strategického plánovania nekončí. Definovanie konkrétnych projektov v podobe rámcových akčných plánov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii.

V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry zabezpečujúce realizáciu cieľov – zriadiť pracovný tím pre implementáciu a delegovať naň túto úlohu. Pracovný tím by mal vyvíjať činnosť v úzkej väzbe na obecné zastupiteľstvo a na jeho odborné komisie. Podstatou jeho činnosti bude podnikať kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu.

Zodpovednosť za realizáciu jednotlivých aktivít, opatrení, projektov je definovaná v kapitole 7 – Akčné plány. Každý projekt má stanoveného garanta (subjekt zodpovedný za realizáciu), prípadne aj spolupracujúce subjekty. To znamená, že úlohou pracovného tímu nebude priamo realizovať jednotlivé projekty, ale koordinovať ich prípravu a súvisiace plánovacie procesy. Avšak vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekryvanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy a pracovnej skupiny.

Nevyhnutnou podmienkou plnenia programu je teda administratívne zabezpečenie jeho realizácie. Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporučuje zriadiť nasledovné orgány tímu s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

1. Výbor pre PHSR – ide o poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude:

- v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHSR a stav finančného čerpania prostriedkov,
- posúdiť dopadovú analýzu PHSR,
- posúdiť plán na ďalšie obdobie,
- navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHSR.

2. Komisia strategického rozvoja – predstavuje výkonný útvar zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHSR. Úlohou útvaru bude:

- vypracovávať projekty (alebo participovať na ich tvorbe v spolupráci s profesionálmi),
- koordinovať projekty,
- monitorovať realizáciu projektov,
- vypracovávať dopadové analýzy projektov,
- spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii projektov,
- vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHSR,
- dohliadať nad ekonomickým čerpaním projektových prostriedkov,
- zbierať podklady o projektoch v rámci PHSR realizovaných inými subjektami,
- viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce,
- sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci,
- poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

3. Koordinátor pre stratégiu – bude mať za úlohu:

- fungovať ako výkonný tajomník,
- koordinovať realizáciu PHSR,
- predkladať správy,
- podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHSR,
- koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce,
- zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce,
- podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

4. Vlastní zamestnanci obce a jej obyvatelia

Do realizácie PHSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci, príp. obyvatelia obce Píla.

Vo všeobecnosti sa odporúča zloženie pracovného tímu z nasledovných osobností:

- starosta obce,
- odborné komisie pri OZ,
- podnikateľské subjekty,
- zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať na rozvoji obce),
- predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii aktivít/projektov.

8. Monitorovanie, vyhodnotenie a modifikácia PHSR

Pracovný tím pre implementáciu by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj **monitorovaciu úlohu**. Jej náplňou bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov).

Na základe zistených skutočností je potrebné uskutočniť revíziu aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj katalóg projektov (akčné plány) – úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“.

Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Monitorovanie realizácie PHSR obce budú uskutočňovať jednotlivé orgány pracovného tímu:

- výbor pre PHSR,
- komisia strategického rozvoja,
- koordinátor pre stratégiu.

8.1 Spôsob monitorovania PHSR

Monitorovanie plnenia PHSR bude vykonávať komisia strategického rozvoja. Koordinátor pre stratégiu bude pravidelne pripravovať správy o postupe realizácie a príprave projektov, o vlastnej činnosti a o iných aktivitách súvisiacich s plnením PHSR.

Koordinátor pre stratégiu bude predkladať na zasadnutia výboru správy o realizácii PHSR, pre posúdenie súladu aktivít s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Výbor vydá k realizácii stanovisko, ktoré sa predloží poslancom na Obecné zastupiteľstvo pri schvaľovaní ročných rozpočtov.

Počas roka sa môže každý poslanec obecného zastupiteľstva oboznámiť s priebehom plnenia PHSR u členov komisie strategického rozvoja alebo u Koordinátora pre stratégiu.

8.2 Vyhodnotenie a spôsob modifikovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je dokument živý, prístupný a adaptabilný na meniace sa podmienky. Je v ňom síce stanovená určitá línia rozvoja obce, ktorá definuje smerovanie obce v najbližších rokoch. Poukazuje na to, ktoré priority je z hľadiska stanovených cieľov potrebné naplniť tak, aby sa zabezpečil trvalo udržateľný rozvoj obce.

Všetky zmeny v dokumente schvaľuje obecné zastupiteľstvo, ktoré zároveň kontroluje, monitoruje a hodnotí plnenie stanovených cieľov tohto strategického plánu. Realizáciu jednotlivých opatrení koordinuje starosta obce, resp. vybraní a poverení zástupcovia.

Popis činnosti monitorovacieho výboru, t.j. komisie strategického rozvoja:

1. spracovať monitorovaciu správu PHSR za príslušný rok každoročne v termíne do 30. 4. nasledujúceho roku,
2. prezentácia monitorovacej správy pred obecným zastupiteľstvom,
3. stanoviť hodnoty ukazovateľov pre jednotlivé aktivity,
4. zabezpečiť informovanosť verejnosti o programe a jeho plnení,
5. aktualizácia PHSR obce na základe výsledkov monitorovacej správy prípadne podnetov obecného zastupiteľstva.

Súčasťou monitorovacej správy sú monitorovacie formuláre, ktoré sa vyplňajú pre každú aktivitu samostatne. V monitorovacom formulári sa sleduje najmä miera plnenia danej aktivity v porovnaní s plánovanými hodnotami ukazovateľov.

Spôsob modifikovania PHSR

Predkladať návrhy na modifikovanie PHSR bude v právomoci Výboru pre PHSR. Koordinátor pre stratégiu môže tiež predkladať Výboru návrhy na doplnenie PHSR. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť Útvaru návrh na modifikovanie PHSR.

Na zasadnutia výboru pre PHSR v termíne schvaľovania obecného rozpočtu predloží koordinátor pre stratégiu dopadovú analýzu plnenia PHSR.

Doplnenie PHSR sa uskutoční formou vypracovania Návrhu na doplnenie PHSR, ktorý bude obsahovať konkrétne nové špecifické ciele, opatrenia, aktivity a úlohy. Návrh sa predloží na schválenie obecnému zastupiteľstvu. Ak doplnenie PHSR bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie Výboru pre PHSR alebo obecného zastupiteľstva.

Prílohy

Schéma vplyvu problémových oblastí na rozvoj obce Píla

